

De kracht van cultuur

voor en door iedere
Dordtenaar

Cultuurnota 2020-2024

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Voorwoord	4
2. Inleiding	5
2.1. Aanleiding	5
2.2 Het gesprek met de stad	5
2.3 Terugblik, 'De kracht van het lokale'	5
2.4 Relevante beleidsdocumenten	6
2.5 Leeswijzer	6
3. Onze uitgangspunten en rolopvatting	7
3.1 Groeistrategie als vertrekpunt	7
3.2 Niet in stenen, maar in programmering	7
3.3. Onze visie: cultuur is breed en voor iedereen	8
Verbreding publieksbereik	8
Talentontwikkeling, versterking makersklimaat	9
3.4 Onze rol	9
3.5 De reikwijdte van deze nota	10
4. Het gesprek met de stad	11
5. Ambities	14
5.1. Muziek, theater en dans, Podiumkunsten	14
5.1.1 Klassieke, concertante muziek	14
5.1.2 Bachfestival	14
5.1.3 Popmuziek	14
5.1.4 Theater en Muziektheater	14
5.1.5 Productiewerkplaats Energiehuis	15
5.1.5 Subsidieregeling producties/productiefonds	15
5.2. Beeldende kunst en vormgeving	16
5.2.1 Kunstenaarsbeleid	16
5.2.2 Subsidiebeleid	16
5.2.3 Atelierbeleid	17
5.2.4 Broedplaatsen	17
5.2.5 Pictura	18
5.2.6 Kunst In de Openbare Ruimte	18
5.3. Erfgoed	18
5.3.1 Dordrechts Museum, Huis van Gijn en Hof van Nederland	18
5.3.2 Museum 40 - 45	19
5.3.3 Onderwijsmuseum	19
5.3.4 Andere actoren op het gebied van Erfgoed	19
5.4. Letteren	19
5.4.1. Stadsdichter	19
5.4.2 Bibliotheek en andere organisaties	19
5.5. Cultuureducatie (en Cultuurparticipatie)	20
5.5.1 Cultuuronderwijs, of binnenschoolse cultuureducatie	20
5.5.2 Buitenschoolse cultuureducatie	21
5.5.3 Cultuurparticipatie (in de wijken)	21
5.5.4 Amateurkunst	22
5.5.5 Culturele initiatieven	22
5.5.6 Cultuurmakelaar	23
5.5.7 Dordtpas	23

5.6. Audiovisuele sector	23
5.7. Overige	23
5.7.1 Relatie Cultuur - Campusontwikkeling Leerpark	23
5.7.2 Duurzaamheid	24
5.7.3 Vindbaarheid van de culturele programmering	24
5.7.4 Diversiteit en Inclusie	24
5.7.5 Groen-blauw opgave	24
6. Financien en Uitvoering	25
6.1 Financieel kader	25
6.2 Uitvoeringsprogramma komende jaren	25
Bijlage 1. Gehanteerde begrippen	28
Bijlage 2. Het gesprek met de Stad	30
Bijlage 3, Subsidiesystematiek	31
Bijlage 4, Idee voor instellen Fonds voor bijzondere producties	33
Bijlage 5. Landelijk, provinciaal en lokaal beleid	34

Samenvatting

Het huidige cultuurbeleid van de gemeente Dordrecht stamt uit 2011 en was bedoeld voor de periode tot en met 2014. In die periode en de jaren daarna was er geen financiële ruimte voor nieuw cultuurbeleid. In het coalitieakkoord uit 2018 'Dordrecht, Een stad waar je bij wilt horen' is aangegeven dat het cultuurbeleid **in samenspraak met de stad** herijkt wordt.

In de startnotitie (maart 2019) zijn de uitgangspunten voor het nieuwe cultuurbeleid geformuleerd:

1. Groeistrategie als vertrekpunt
2. Niet in stenen investeren, maar in programmering
3. Cultuur is breed en voor iedereen
  - Verbreding van het publieksbereik
  - Talentontwikkeling, versterking van het makersklimaat.

Op basis van de startnotitie is op verschillende manieren informatie opgehaald voor het nieuwe cultuurbeleid. Daarnaast heeft het Onderzoekscentrum Drechtsteden voor deze Cultuurnota de bewonerspanels in de Drechtsteden bevroegd over het culturele aanbod in Dordrecht. Daaruit blijkt dat Dordrecht goed scoort op Evenementen en Cultuuraanbod en iets minder op mogelijkheden voor actieve cultuurbeoefening.

De gemeente kiest net als de voorliggende periode, de komende jaren voor een **regierol**; niet alles zelf doen, maar faciliteren en aanjagen. Juist om vernieuwing te stimuleren is het bieden van ruimte belangrijk. Goede initiatieven komen namelijk vaak 'van onderop'. De reikwijdte van het cultuurbeleid en deze nota staat in hoofdstuk 3 met behulp van de 'cultuurtaart' van Dordrecht. De onderverdeling in taartpunten helpt om het totale culturele veld in kaart te brengen en te structureren.

Uit de raadpleging van de inwoners en de stakeholders en de analyse van de cultuurtaart zijn de belangrijkste punten gehaald. Deze **opbrengst** bepaalt mede de richting van het beleid voor de komende jaren:

- Er is behoefte aan meer facilitering en ondersteuning van nieuwe culturele initiatieven.
- Jong muziek- en theatertalent heeft het nodig dat we hen beter en gericht ondersteunen.
- Er is behoefte aan een coördinatiepunt voor Beeldende Kunstenaars.
- Er is behoefte aan broedplaatsen en betaalbare werkruimten en een duidelijk omschreven atelierbeleid.
- Er is behoefte aan meer culturele activiteiten in de wijken, om daarmee de cultuurparticipatie te vergroten.
- Culturele organisaties moeten (nog) meer werk maken van culturele diversiteit en inclusiviteit.
- Het Energiehuis moet zich, meer nog dan nu, ontwikkelen tot een culturele magneet.
- Er moet meer werk gemaakt worden van innovatie (ook in relatie tot technologie) en cross-overs.

Daarna zijn de uitgangspunten en de opbrengst van de gesprekken vertaald in **ambities** voor de cultuurdisciplines voor de komende jaren. Ten slotte wordt het financieel kader geschetst en de actiepunten op een rij gezet in een uitvoeringsagenda.

1. Voorwoord

Dordrecht is de centrumstad van de Drechtsteden, met een rijke geschiedenis en volop kansen voor de toekomst. Cultuur en geschiedenis zijn naast water en innovatie echte wezenskenmerken voor Dordrecht.

De geschiedenis van Dordrecht gaat terug tot voor 1220. In dat jaar verkreeg Dordrecht stadsrechten. Dat vieren we dit jaar met tal van grote en kleine evenementen onder de naam Dordrecht 800 jaar stad. Daarin speelt de culturele sector een grote rol, zoals dat ook het geval was bij de historische mijlpalen die de stad de afgelopen jaren vierde, zoals 200 jaar Koninkrijk en 450 jaar Dordtse Synode. Het gaf een boost aan de kunst en cultuur in de stad; zowel organisaties als individuele bewoners en kunstenaars leverden, vaak in samenwerking met elkaar, een bijdrage. Dit leidde tot bijzondere culturele producties.

In de afgelopen decennia is er veel geïnvesteerd in een levendige binnenstad en de culturele infrastructuur van de stad. Dordrecht schiep aantrekkelijke ontmoetingsplekken in de stad; voor de eigen inwoners van de stad en de regio, voor nieuwe bewoners en bedrijven om het aantrekkelijk te maken om zich hier te vestigen en voor toeristen uit binnen- en buitenland.

De gemeente Dordrecht investeerde 100 miljoen euro in culturele voorzieningen, daar kwamen particuliere investeringen bovenop.

- Het Dordrechts Museum is gerestaureerd en uitgebreid met een nieuwbouwwleugel, waardoor zowel de vaste collectie als tijdelijke exposities meer tot hun recht komen.
- Schouwburg Kunstmin is gerestaureerd en vernieuwd
- Het Nationaal Onderwijsmuseum heeft zich in Dordrecht gevestigd
- Het Hof van Nederland is geopend, met aandacht voor de historie van Dordrecht en Nederland
- Het Energiehuis is ontwikkeld als huis van de podiumkunsten voor Dordrecht en de Drechtsteden.
- Villa Augustus, The Movies en bioscoop Kinopolis zijn door de gemeente gefaciliteerd om zich hier te vestigen
- Vele creatieve ondernemers zorgen voor reuring en bedrijvigheid in de stad.

Dordrecht koestert zijn verleden, dat onder meer zichtbaar is in de 895 rijks- en 1100 gemeentelijke monumenten. Maar het gemeentebestuur kijkt ook naar de toekomst. Met een ambitieuze groeiagenda voor meer woningen, meer banen en betere bereikbaarheid. Die groei is noodzakelijk om de culturele voorzieningen op het hoge peil te houden; anderzijds maakt juist de aanwezigheid van de culturele voorzieningen Dordrecht aantrekkelijk voor mensen en bedrijven om zich hier te vestigen. Dordrecht is de sterkste stijger ooit op de aantrekkelijkheidsindex van de Atlas Nederlandse gemeenten, in 10 jaar tijd is Dordrecht gestegen van plek 30 naar plek 15.

Met de nieuwe cultuurnota 2020-2024 bouwen we voort op die resultaten en spelen we in op nieuwe ontwikkelingen. We willen iedere Dordtenaar de kracht van cultuur laten ervaren!

Piet Sleeking,

Wethouder cultuur

2. Inleiding

2.1. Aanleiding

In het coalitieakkoord 'Dordrecht, een stad waar je bij wilt horen' staat het voornemen het cultuurbeleid in samenspraak met de stad te herijken. Daartoe is in maart 2019 een startnotitie uitgebracht met daarin de uitgangspunten hiervoor als ook een procesvoorstel voor het gesprek met de stad hierover met bijbehorende planning. De notitie is op 28 mei 2019 vastgesteld in de raad.

2.2 Het gesprek met de stad

Op basis van de startnotitie is, in gesprek met de stad, op verschillende manieren informatie opgehaald voor het nieuwe cultuurbeleid. Dat begon met de Startbijeenkomst op 15 mei in het Energiehuis met een groot aantal raadsleden en vertegenwoordigers van culturele organisaties. Hierna volgden in de zomer en het najaar nog verschillende bijeenkomsten en gelegenheden waarbij het gesprek met bewoners, kunstenaars, vertegenwoordigers van (cultuur)organisaties en andere betrokkenen werd gevoerd (zie voor het overzicht bijlage 2).

Daarnaast heeft het Onderzoekscentrum Drechtsteden voor deze Cultuurnota de bewonerspanels in de Drechtsteden bevestigd over het culturele aanbod in Dordrecht. In plaats van de voorgenomen 'kappersgesprekken' zijn bij een aantal kappers in de stad kaarten met QR code neergelegd die verwezen naar de enquête. Een deel van de hoge deelname aan de enquête, o.a. door spontane melders naast de bewonerspanels, is hieraan te danken. Er is nog apart een enquête onder jongeren gehouden, omdat die in het panel ondervertegenwoordigd zijn. De factsheet van het OCD met de uitkomsten van deze enquêtes is een bijzonder document, dat bij de nota aan de raad wordt aangeboden. Het panel is bevestigd over: bekendheid en deelname cultureel aanbod, behoefte aan cultuur, het huidige cultureel aanbod, wat men mist in Dordrecht, en wat men ziet als mogelijkheden of belemmeringen om deel te nemen aan het cultuuraanbod.

Uit de enquête blijkt dat met name de Evenementen goed scoren met een 8. Het cultureel aanbod krijgt een 7,6 en de mogelijkheden voor actieve cultuurbeoefening een 7,3. Dit beeld wordt wat genuanceerd door de opbrengst uit de gesprekken, waarbij naast complimenten ook de nodige kritische geluiden en aanbevelingen te horen waren. (zie hst. 4)

Door de Economic Development Board (EDB) van de Drechtsteden werd in februari 2019 een project opgezet met young professionals. Hen werd om advies gevraagd: wat is er nodig om jonge professionals in de Drechtsteden te binden en te boeien? Relevante punten hieruit zijn ook als input voor de nota gebruikt.

2.3 Terugblik, 'De kracht van het lokale'

In 2011 werd de Cultuurnota 2011-2014 vastgesteld. De nota heette 'De kracht van het lokale 2.0' en verwees daarmee naar de cultuurnota die daarvoor, in 2005 was gemaakt en die 'De kracht van het lokale' heette. In 2011 werd vastgesteld dat Dordrecht als stad van kunst en cultuur de landelijke achterhoede was ontstegen en zich met recht profileerde als een aantrekkelijke culturele bestemming. Toch is – in terugblik – te zien dat de culturele infrastructuur toen nog volop in ontwikkeling was. Het Energiehuis was nog niet gerealiseerd, het Hof van Nederland evenmin. The Movies had zich net over het bouwvallige monument Nieuwstraat 60-62 ontfermd, maar moest daar zijn filmtheater nog beginnen. De verbouwing van het Dordrechts Museum (gestart in 2007, afgerond in november 2010) was net achter de rug en de grondige restauratie van Kunstmin (2012-2014) stond op het punt van beginnen. Veel aandacht (en geld) ging dus naar de 'stenen'. In de jaren na 2011 zou blijken dat de gemeentelijke investeringen in cultuur hun vruchten afwierpen: Dordrecht

klom op de ranglijst van aantrekkelijke gemeenten (Atlas voor Gemeenten) en de bezoekersaantallen voor kunst en cultuur stegen fors.

De inhoudelijke ambities waren in 2011 beperkt, mede vanwege de naweeën van de Bankencrisis (2008). Hierdoor werden in de jaren 2011-2017 ook een aantal bezuinigingen doorgevoerd in het culturele programmeringsbudget. Zo was er een korting van 10% op het hele budget en sneuvelden het fonds voor producties, de subsidieregeling voor culturele initiatieven, de cultuurmakelaar, het BiES-festival, het Centrum voor Beeldende Kunst en het Artist in Residence-programma; verdwenen de toenmalige 'Melkert-banen', die voor extra menskracht bij culturele organisaties zorgden; werd de subsidie voor amateurkunst en evenementen verlaagd en verdwenen cultuurorganisaties als OMSK en Noordkaap uit de stad.

In plaats van het adagium 'laat duizend bloemen bloeien' maakte het toenmalige college scherpe keuzes. Vanwege het uitgangspunt 'sterk maken wat sterk is' werd gekozen voor twee centrale pijlers in het cultuurbeleid:

- cultuurhistorie, bestaande uit erfgoed en beeldende kunst
- podiumkunsten met het accent op muziek en (beeldend) locatietheater.

In die periode werden de Dordtse musea, het regionaal archief Diep en het Centrum Beeldende Kunst samengevoegd tot één organisatie. In de nota had die nog de werktitel Nieuwe Dordtse Cultuurorganisatie, later werd dit het (cluster) Dordrechts Museum genoemd. Hierdoor is de zichtbaarheid van bijvoorbeeld de ondersteuning van beeldend kunstenaars veel minder geworden.

De algemene principes van het cultuurbeleid werden als volgt geformuleerd: Zakelijke overheid, Sterk maken wat sterk is, Goed gastheerschap, Hogere kwaliteit en Duurzaamheid.

Voor de evaluatie van de maatregelen uit de cultuurnota 2011 -2014 verwijzen we graag naar de bijlage bij de startnotitie [RIS 2372905](#).

2.4 Relevante beleidsdocumenten

Het is niet zo dat er na de Cultuurnota uit 2011 helemaal geen beleid op het terrein van cultuur is geformuleerd. Voor aspecten en op deelterreinen is er wel beleid geformuleerd. Te noemen zijn onder meer:

- Beleidsnotitie 'Cultuureducatie 2017 en verder' uit 2016 ([RIS 1728275](#));
- [De Subsidieregeling Evenementen en Amateurkunst uit 2016](#);
- Een raadsvoorstel over de speciale status van evenementen uit 2017 ([RIS 1948822](#));
- Evaluatie Energiehuis uit 2018 ([RIS 2486418](#));
- Het culturele regioprofiel uit 2018 ([RIS 2303077](#)).

Daarnaast heeft de raad zich in de afgelopen periode spontaan, of naar aanleiding van voorstellen, geregeld uitgesproken over (delen van) het cultuurbeleid. In deze nota wordt een en ander samen gebracht in een visie met bijbehorende actiepunten voor de periode vanaf 2020.

2.5 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk zijn de uitgangspunten van beleid en de rolopvatting van de gemeente geformuleerd en wordt de reikwijdte van deze nota afgebakend. In hoofdstuk 4 is de input die de bijeenkomsten in de stad en het bewonerspanel opgeleverd hebben, per discipline samengevat. De op basis hiervan geformuleerde ambities voor de komende jaren zijn in hoofdstuk 5 geformuleerd. In het laatste hoofdstuk, 6 wordt het financieel kader aangegeven en het uitvoeringsprogramma.

3. Onze uitgangspunten en rolopvatting

In de startnotitie [Herijking Cultuurbeleid \(RIS 2372905\)](#) staan de uitgangspunten voor het nieuwe cultuurbeleid:

1. Groeistrategie als vertrekpunt;
2. Niet in stenen, maar in programmering;
3. Cultuur is breed en voor iedereen
  - Verbreding van het publieksbereik
  - Talentontwikkeling, versterking van het makersklimaat.

Deze uitgangspunten lichten wij hieronder kort toe.

3.1 Groeistrategie als vertrekpunt

Dordrecht en de regio hebben de ambities gebundeld in de Groeiagenda 2030. Er wordt gekozen voor investeren in de breedte, in woningbouw, onderwijs en arbeidsmarkt, bereikbaarheid en in de sociale kracht van inwoners. Bij het realiseren van de agenda wordt samengewerkt met maatschappelijke partners. Belangrijke trends en ontwikkelingen waar de Groeiagenda zich op richt zijn de vergrijzing, het einde van het tijdperk van de fossiele brandstoffen en de groeiende verkeersstroom. Maar ook innovatie en nieuwe mogelijkheden door digitalisering zijn belangrijke thema's. De Groeiagenda zet in op 30.000 extra banen en 25.000 extra woningen in ongeveer 20 jaar tijd. Hiermee moet het aantal inwoners in de Drechtsteden groeien naar 300.000+. Voor Dordrecht zijn de ambities voor deze collegeperiode gesteld op 10.000 woningen en 4.000 banen erbij.

Het College heeft de groeistrategie naar 2030 leidend gemaakt voor het collegeprogramma. Daarmee is de strategie ook bepalend voor deze cultuurnota. De relatie tussen de groeiagenda en de culturele programmering van de stad is tweeledig:

Enerzijds is het groeien van de stad nodig om culturele voorzieningen duurzaam te kunnen blijven exploiteren. Anderzijds zijn culturele infrastructuur (hardware) en programmering (software) belangrijke factoren bij de beslissing van mensen en bedrijven om zich hier te vestigen.

De Atlas Nederlandse gemeenten doet al jarenlang onderzoek naar de aantrekkingskracht van steden en benoemt hierin cultuur als belangrijke factor. Dankzij het gevoerde beleid is Dordrecht wat betreft woonaantrekkelijkheid de afgelopen jaren van plaats 30 in 2006 gestegen naar plaats 15 in de Atlas van 2019. Het voorgestelde beleid in deze cultuurnota draagt bij aan de groeistrategie.

3.2 Niet in stenen, maar in programmering

Dordrecht heeft als gemeente op het gebied van cultuur een taak waar het gaat om het bieden van een goede culturele infrastructuur. Die infrastructuur bestaat uit zowel 'hardware', de fysieke voorzieningen, als uit 'software', het aanbod, het programma dat in en vanuit die fysieke infrastructuur geboden wordt aan de stad en haar inwoners.

Daarnaast is de 'orgware' van belang, of liever de organisatiekracht, het netwerk van samenwerkende mensen en organisaties, waarvan de som meer is dan het geheel der delen. Voorbeelden hiervan zijn b.v. DOOR, het Dordtse Cultuur Team en het Popcollectief.

In de afgelopen decennia is er in Dordrecht ruim geïnvesteerd in de hardware en we beschikken nu over culturele voorzieningen in prachtige gebouwen. Door de bezuinigingen die na de crisis van 2008 noodzakelijk waren, is van de oorspronkelijk voorgenomen inzet op de culturele programmering in de stad, niet veel terecht gekomen. De evaluatie van het voorgaande beleid ([RIS 2372905](#)) laat zien

dat er juist bezuinigd is op voorzieningen en financiële regelingen die de ontwikkeling en productie van culturele programmering mogelijk maakten. Voor het nieuwe beleid is dan ook uitgangspunt om niet op stenen, maar op inhoud, de culturele programmering van de stad, in te zetten.

3.3. Onze visie: cultuur is breed en voor iedereen

Cultuur is van grote waarde voor een stad. Cultuur draagt bij aan de essentiële zaken van het leven en van de stedelijke gemeenschap. Denk aan beschaving, trots, identiteit, levendigheid, stedelijke ontwikkeling, toeristische aantrekkingskracht, uitdaging, inspiratie, persoonlijke groei, vermaak, vernieuwing, aantrekkingskracht (op mensen en bedrijven), bestedingen, banen, ontmoetingen en sense of community.

Uit deze opsomming valt af te leiden dat cultuur breed opgevat wordt. Hieronder vallen niet alleen de gevestigde cultuuruitingen, maar ook zaken die onder het evenementenbeleid vallen zoals de Kermis, allerlei festivals en de Carnaval. Om zoveel mogelijk doelgroepen te bedienen is het belangrijk dat een breed aanbod aan cultuur beschikbaar is in Dordrecht. Sommige van die cultuuruitingen worden door de gemeente ondersteund, andere halen hun inkomsten helemaal uit de markt.

In 2016 bracht het toenmalige College een Beleidsnotitie Cultuureducatie ([RIS 1728275](#)) uit. In die notitie werd uitgesproken dat cultuureducatie belangrijk is en blijft in de stad. Dat dit voor jongeren gesubsidieerd wordt en voor andere bewoners gefaciliteerd in de vorm van het zorgen voor fysieke voorzieningen en voldoende kwalitatief aanbod hiervoor in de stad.

Dat beleidsuitgangspunt is onverminderd relevant en in het verlengde hiervan ligt als **eerste prioriteit** voor het hele cultuurbeleid : het waarborgen van een pluriform cultureel aanbod waarin het bestaande wordt gekoesterd en het nieuwe een kans krijgt.

In Dordrecht is veel erfgoed en tegelijkertijd hebben ook nieuwe ontwikkelingen hun invloed en timmeren jonge makers aan de weg. Het brede palet van oud en nieuw, traditioneel en experimenteel hoort bij een historische en tegelijkertijd moderne stad als Dordrecht.

Het Coalitieakkoord 2018 – 2022 draagt de titel 'Dordrecht een stad waar je bij wilt horen'; Cultuurparticipatie is net als het deelnemen aan sportactiviteiten een uitstekend middel om de sociale samenhang te bevorderen, om inwoners te betrekken bij elkaar en bij de stad. Naast het belang van cultuurparticipatie voor de groei, ontwikkeling van mensen individueel, is cultuur daarnaast behulpzaam bij de groeiambitie van de stad en draagt het bij aan opgaven en programma's in het coalitieakkoord als de ondernemende, levendige, zorgzame, leefbare en verbindende stad. Een verkenning hoe kunst en cultuur bij kan dragen aan de opgave Groen – Blauw vindt op dit moment plaats.

Zoals aangegeven in de startnotitie van maart jl. hebben vanuit dit uitgangspunt twee zaken extra prioriteit:

1. Verbreding van het publieksbereik.
2. Talentontwikkeling, versterking van het makersklimaat.

Verbreding publieksbereik

Zoals elders in het land is ook in Dordrecht het publiek voor kunst en cultuur aan het vergrijzen en is het overwegend 'wit'. Het trekken van nieuw en meer divers publiek is een belangrijke opgave. Instellingen werken al aan de ontwikkeling van programma's om een jong, toekomstig publiek te bereiken en nemen drempels weg voor groepen die niet (meer) aan cultuur deelnemen. Dit moet nog versterkt worden.

Een van de mogelijke manieren waarop dit kan is door het publiek te bereiken op de plek waar het zich bevindt; in de wijken. Verschillen de organisaties als Kunstmin, Muziektheater Hollands Diep Dordrechts en de Stichting Culturele Educatie (SCE) zijn hier al mee bezig, maar dit kan en moet nog uitgebreid worden.

Zo is DOOR een 'grassroots' initiatief dat cultuur brengt in nieuwe vormen en op nieuwe plekken en daarmee jong en nieuw publiek trekt.

Bij een initiatief als de Dordtse Cultuurnacht is het verheugend dat allerlei Dordtse cultuurorganisaties, gevestigd en nieuw, samenwerken om (nieuw) publiek binnen te halen. Ook een middel als de Dordtpas kan een rol spelen in het bereiken van publiek dat tot nu toe nog niet de weg naar de podia en de musea heeft gevonden. De komende jaren wordt hier nog meer op ingezet, bijvoorbeeld met gebruikmaking van de nieuwe Rijksregeling voor cultuurparticipatie die aangekondigd is.

Talentontwikkeling, versterking makersklimaat

O.a. door de Rijksbezuinigingen in 2013 zijn in Dordrecht gevestigde makers op het gebied van podiumkunsten voor een deel vertrokken (OMSK) of sterk in hun budget beperkt (Hollands Diep). Dit is een aderlating geweest voor het productieklimaat op het gebied van (muziek)theater in Dordrecht. Bij de popmuziek valt dit mee, door o.a. de rol van de Popcentrale. Bij beeldend kunstenaars zien we een vergrijzing in het kunstenaarsbestand.

Voor het algehele klimaat in de stad en voor het bereiken van mensen die tot nu toe niet in aanraking komen met al het moois dat cultuur kan bieden, is het verbeteren van het productieklimaat en het trekken en ondersteunen van nieuwe makers onontbeerlijk. Zij zorgen voor creativiteit, bedrijvigheid, nieuwe impulsen die de aantrekkelijkheid van de stad vergroten. Hier wordt- bijvoorbeeld in samenwerking met productiehuizen en vakopleidingen in Rotterdam en door het beeldend kunstenaars en atelierbeleid- een nieuwe impuls aangegeven.

Uitgaande van de zogeheten 'keten talentontwikkeling' zijn de basis- en ketenvoorzieningen in de vorm van culturele educatie voor jongeren binnen en buiten schooltijd aanwezig. Deze kunnen echter nog breder in de stad ingezet worden.

Jonge talenten aan Dordrecht binden is nodig: om een complete levendige stad te zijn is het immers belangrijk dat zowel de consumptie als de productie van cultuur op een goed niveau in de stad aanwezig is.

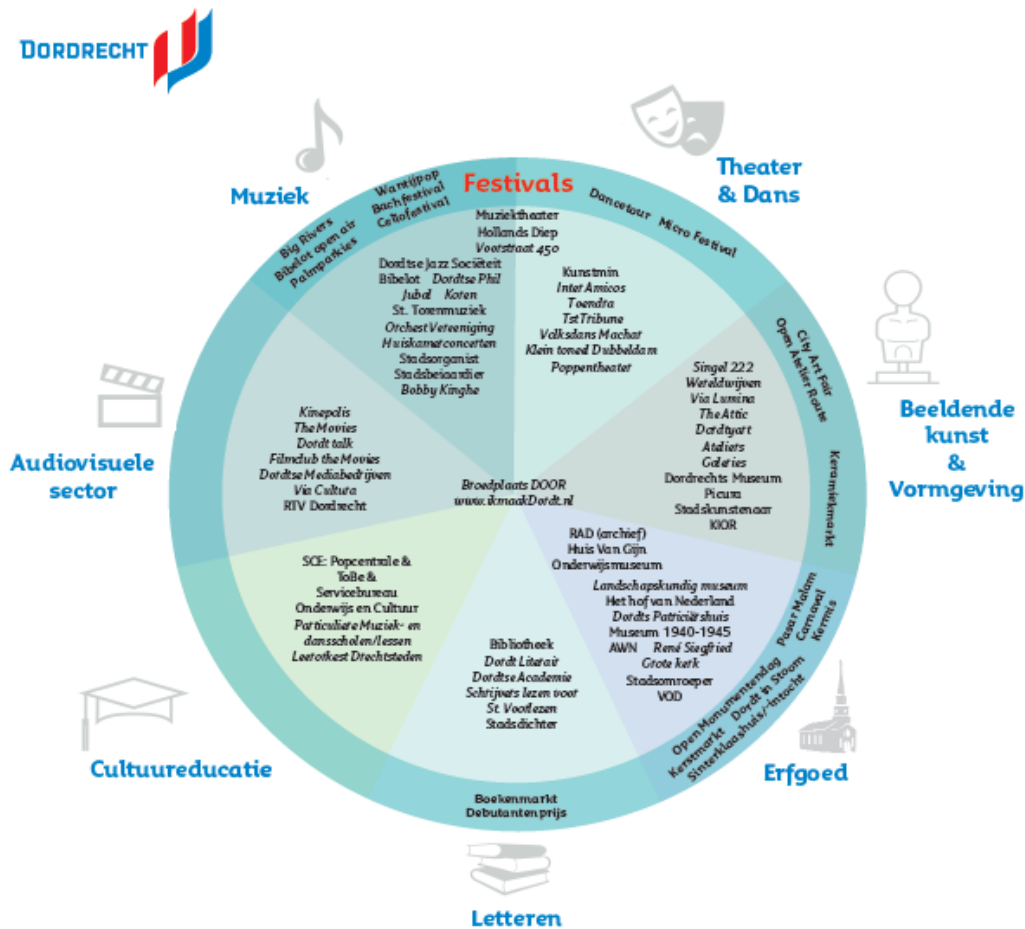
3.4 Onze rol

Een gemeente kan verschillende rollen spelen: ze kan ontwikkelingen zelf initiëren en ten uitvoer brengen, ze kan afwachten wat er uit de samenleving komt en daarop waar nodig inspelen of reageren, ze kan maatschappelijke actoren uitnodigen om een bepaalde rol te spelen en ze kan zich beperken tot het waar nodig faciliteren van ontwikkelingen die zich voordoen. Op het gebied van cultuur is er traditioneel sprake van een wisselwerking tussen het particulier initiatief (bedrijven, stichtingen, etc.) dat zaken onderneemt en een overheid die financiert en faciliteert. Daarbij hoeft de gemeente zich niet overal mee te bemoeien. Daar waar de markt voor voldoende interessant cultureel aanbod zorgt is er voor de gemeente geen rol. Maar als het aan bepaalde zaken ontbreekt, als bepaalde publieksgroepen niet worden bereikt of als bepaalde soorten inwoners of bedrijven moeten worden aangetrokken is een stimuleringsbeleid op zijn plaats.

De gemeente kiest, net als de afgelopen tijd, voor een regierol. Niet als gemeente alles zelf doen, maar faciliteren en aanjagen. Juist om vernieuwing te stimuleren, is ruimte bieden essentieel. Goede initiatieven komen vaak 'van onderop'.

3.5 De reikwijdte van deze nota

De reikwijdte van het cultuurbeleid en deze nota laat zich samenvatten in onderstaande afbeelding van de 'cultuurtaart' van Dordrecht.

Nb: de organisaties die cursief zijn gezet ontvangen geen structurele subsidie uit de gemeentebegroting.

De onderverdeling in taartpunten helpt ons om het totale culturele veld in kaart te brengen en te structureren. Echter, hierin zit tevens de beperking; de werkelijkheid, de vernieuwing in het culturele landschap, ook in Dordrecht, stoort zich niet aan taartpunten en doet volop aan cross-overs en multidisciplinaire projecten. Daarbij speelt technologie een belangrijke rol. We onderkennen dit en spelen er beleidsmatig op in. Hierop komen we later in deze nota terug.

Bij amateurkunst gaat het om wat wordt genoemd 'actieve cultuurparticipatie'. In de ambities (hoofdstuk 5) zullen amateurkunst en cultuurparticipatie onder de taartpunt cultuureducatie worden geschaard, aangezien daar de nauwste relatie ligt.

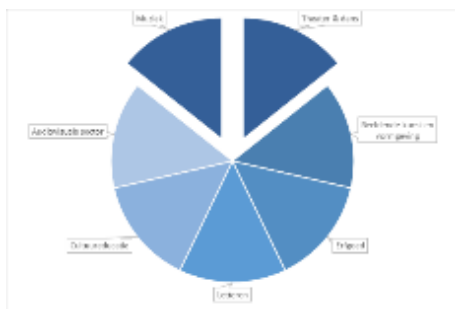
Hoewel aan evenementen in deze nota aandacht wordt besteed, aangezien cultuuruitingen niet los gezien kunnen worden van festivals en manifestaties, zal in een aparte beleidsnotitie een aantal specifieke zaken op het gebied van evenementen worden behandeld.

4. Het gesprek met de stad

Tijdens de bijeenkomsten die in 2019 zijn gehouden ter voorbereiding van deze nieuwe cultuurnota is teruggekeken op het cultuurbeleid van de afgelopen periode. Hierbij werden knelpunten gesignaleerd en wensen en dromen gedeeld. De swot-analyse die is opgenomen in bijlage 2 laat zien wat de belangrijkste uitkomsten van het bewonerspanel, de enquête onder de jongeren en de bijeenkomsten zijn. Zo is een kernachtig beeld ontstaan van hoe Dordrecht er cultureel voor staat.

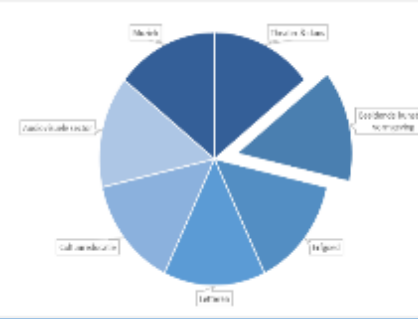
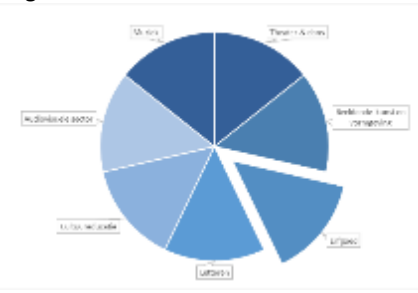
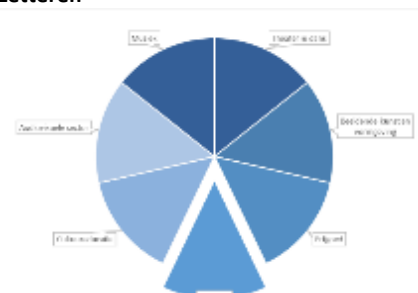
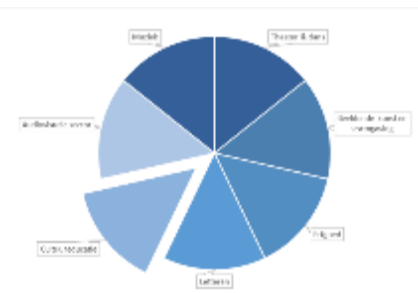
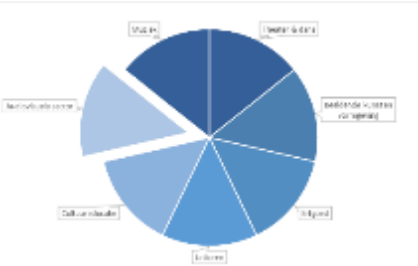
Hier zijn de uitkomsten, soms als letterlijke uitspraken, gerelateerd aan de Dordtse cultuurtaart. Over de punten van de taart is het volgende te zeggen:

Muziek, theater en dans

Beeldende kunst & vormgeving

Wat gaat goed?	Wat kan beter?
<ul style="list-style-type: none"> • Evenementen en festivals zetten Dordrecht op de kaart. • Talenten zetten Dordrecht eveneens op de kaart. • Goede, stevige infrastructuur qua gebouwen. • De driehoek Popcentrale, Bibelot en DOOR (Dordts Popcollectief) heeft veel (groei)potentie. • Veel expertise bij Bibelot, Popcentrale en Kunstmin. • Toenemende samenwerking culturele partners in EH en stad. Mag nog meer. • Stad in ontwikkeling • Gebeurt veel qua programmering in de stad • Ondersteuning 'Dordtse oogst' • KM en EH in toenemende mate plek waar je andere makers treft. • Verbinding met de stad door 'Dordtse oogst' en project(en) met wijken • Meer gevoel een 'Dordtse maker' te zijn • DOOR, broedplaats, rijp en groen, zit talent tussen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kleine initiatieven van onderaf brengen nieuwe ontwikkelingen. • Startsubsidies voor jong talent. • De culturele organisaties kunnen cultureel meer divers zijn samengesteld. • Het Energiehuis kan beter en intensiever worden benut (het bruist nog onvoldoende). • Hoge huurprijs bij culturele activiteiten is obstakel. • Stenen (huur van gebouwen) kosten veel programmeerbudget • Energiehuis opengooien voor initiatieven • Te veel korte termijnbeleid i.p.v. meerjarige planmatige aanpak. • Behoeftte aan geld voor producties, kleine bedragen helpen al. • Behoeftte aan meerjarige duidelijkheid voor organisaties. • Behoeftte aan productiehuis • Behoeftte aan ontmoeting makers • Niet alleen aandacht voor jonge makers, maar ook voor mid-career. Na 35jr. val je overal buiten. • Heimwee naar BiES, behoefte aan vergelijkbaar theaterfestival • Te strikte regelgeving voor (nieuwe) festivals. • Alleen de parken rond het centrum worden benut; in de wijken zijn (te) weinig culturele festiviteiten. • Korenfestival wordt gemist. • De collectieve cultuur-marketing kan beter.
<ul style="list-style-type: none"> • Broedplaatsen zoals DOOR en DordtYart zorgen voor reuring en nieuwe impulsen. • Goed subsidiebeleid (al zijn er verbeterpunten). 	<ul style="list-style-type: none"> • Er is geen CBK meer, (podium, ontmoetingsplek, infocentrum). • Er is geen atelierbeleid (heldere spelregels). En er is geen maatwerk voor creatieven. Er mist een beheerorganisatie met gevoel voor creatieven. • Er zijn te weinig betaalbare

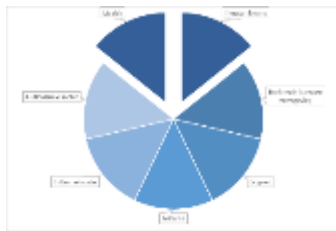
		<p>(permanente) broedplaatsen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pictura is kwetsbaar • Er is geen kunstenaarsbeleid • Jonge creatieven trekken weg. • De openbare ruimte kan beter worden 'opgeladen' met kunstwerken. • Ondersteuning kunstenaars door Dordrecht Museum is niet zichtbaar.
<p>Erfgoed</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • De historische binnenstad is aantrekkelijk en behoort tot de mooiste van het land. • Er is een goede museale infrastructuur. • Is veel aandacht voor erfgoed. 	<ul style="list-style-type: none"> • De historische binnenstad kan voor en door festivals nóg beter worden benut. • Te veel korte termijnbeleid i.p.v. meerjarige planmatige aanpak.
<p>Letteren</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • DOOR heeft schrijfhotel • 'Nooit terug' festival mooi initiatief, het herhalen waard. • Terugkomt stadsdichter • In Bieb gebeuren goede dingen. • Op diverse plekken, DOOR, Popcentrale, Bibelot, Bieb aandacht voor poetry, hip hop e.d. 	<ul style="list-style-type: none"> • Was een schrijversschool. Hing op energie van 1 iemand. • Ter ziele gaan van Debutantenprijs. • Geen structurele subsidie meer voor letteren. • Dordt Literair vergrijst
<p>Cultuureducatie (en amateurkunst)</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • SCE en de scholen zijn actief met cultuureducatie. • De bibliotheek vervult een brede taak (veel activiteiten aanbod) • Er wordt al veel wijkgericht aangepakt. • Flink aantal amateurverenigingen en -stichtingen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Met cultuurscouts kan talent worden opgespoord en aangeboord. • Behoeft aan meer culturele activiteiten (CP/CE) in wijken • Amateurkunstverenigingen vergrijzen. • Energiehuis is te duur voor repetities en uitvoeringen. • Er is amper budget voor amateurkunst
<p>Audiovisuele sector</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • In deze sector jonge ondernemers in de stad. • Bij uitstek sector voor cross overs met andere disciplines. • Gemeentelijke subsidie voor RTV-Dordrecht • Mediawijsheid onderdeel van CE. 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen gemeentelijk beleid specifiek op dit gebied.

Uit de raadpleging van de inwoners en de stakeholders en de analyse van de cultuurtaart hebben wij de belangrijkste punten gehaald. Deze **opbrengst** bepaalt mede de richting van het beleid voor de komende jaren:

- Er is behoefte om nieuwe initiatieven, ook de kleinschalige, beter en actiever te faciliteren.
- Jong muziek- en theatertalent heeft het nodig dat we hen beter en gericht ondersteunen.
- Er is de wens om – in de context van het Dordrechts Museum – te komen tot een coördinatiepunt voor creatieven. Geen CBK zoals vroeger, maar een vorm waarbij coördinerende, aanjagende en ondersteunende taken worden samengebracht en aandacht voor de Dordtse creatieven centraal staat. Naast het Dordrechts Museum moet ook Pictura nauw bij de ontwikkeling worden betrokken.
- Er is behoefte aan broedplaatsen en betaalbare werkruimten voor creatieven in Dordrecht en een duidelijk omschreven atelierbeleid.
- Er is behoefte aan meer culturele activiteiten in de wijken, om daarmee de cultuurparticipatie te vergroten.
- Het is nodig dat culturele organisaties meer werk maken van culturele diversiteit, niet alleen in programmering, maar ook in hun personeel, de directies en de Raad van Toezicht (toepassing Code diversiteit & inclusie <https://codedi.nl/>) De gemeente moet dit (nog) meer stimuleren.
- Het Energiehuis zou zich meer nog dan nu moeten ontwikkelen tot een culturele magneet.
- Er is de wens dat er meer werk wordt gemaakt van innovatie (ook in relatie tot technologie) en cross overs.

5. Ambities

Vanuit het voorafgaande komen we tot de volgende ambities voor de komende jaren:

5.1. Muziek, theater en dans, Podiumkunsten

De taartpunten die samen het werkveld van de podiumkunsten vormen pakken we hier samen.

5.1.1 Klassieke, concertante muziek

Een uitkomst van het bewonerspanel is dat opvallend veel respondenten aangeven dat ze in Dordrecht een concertzaal missen. De zaal die hiervoor dient in het Energiehuis voldoet niet optimaal aan de voor muziek benodigde akoestiek en mist de stoelen voor een echt groot publiek. Vanuit de gedachte dat we de komende jaren willen investeren in culturele programmering en niet in gebouwen is het niet de intentie om in deze lacune te voorzien. Wat wel kan is de bestaande, ook historische, locaties (nog) beter te benutten als het gaat om festivals en concerten. Dit laatste sluit aan bij de oproep van de young professionals van de EDB: benut het bijzondere karakter van onze stad.

In het bestaande beleid krijgt Kunstmin, als vervolg op de Kunstkerk en Muziekstroom, een geormeerde bijdrage voor het programmeren van concertante muziek. Wij vragen Kunstmin om in het beleid van de komende jaren in te zetten op grotere zichtbaarheid van deze programmering en uitbreiding van het bereik ervan en daarover te rapporteren. De roep om een korenfestival voor amateurkoren kan Kunstmin op pakken in het kader van de stads- en regioprogrammering.

5.1.2 Bachfestival

Ten aanzien van het benutten van locaties is natuurlijk het Bachfestival van belang, een festival dat past bij de historische sfeer van Dordrecht en de volksaard van de regio. De stichting zelf dateert uit 2009 en staat momenteel onder artistieke leiding van Marieke Hopman. Negen dagen lang brengt het festival de rijke wereld van Johann Sebastian Bach (1685-1750) tot leven tijdens de concerten en activiteiten op binnen- en buitenlocaties in de stad. Naast het concertprogramma zijn er activiteiten op het gebied van podiumkunsten, beeldende kunst, educatie en community art. Het festival legt verbinding tussen het klassieke Bachrepertoire en vernieuwing. Zo gaan er elk festival nieuwe composities in première. O.A. vanwege deze vernieuwing ontvangt het festival, naast de steun van de gemeente (€ 65.000 p.j.) als enige festival in Zuid-Holland Zuid ook subsidie uit een fonds van de Rijksoverheid (het Fonds Podiumkunsten).

Het Bachfestival doet mee aan het 'Audience Development programma', een Europees programma, waarin festivals uit diverse Europese landen samenwerkten om een 'tool' te ontwikkelen waar kleine organisaties mee geholpen kunnen zijn in de ontwikkeling van hun publiek.

Na de editie van 2020, van 19 tot 27 juni 2020, wordt zoals toegezegd aan de raad, het festival geëvalueerd.

5.1.3 Popmuziek

Met Bibelot en de Popcentrale, DOOR en een aantal festivals op het gebied van popmuziek (als Big Rivers en Wantijpop) bestaat er een goede infrastructuur voor popmuziek in de stad. In toenemende mate werkt men samen. Dit biedt perspectieven voor verdere ontwikkeling. Zie hiervoor 5.1.5

5.1.4 Theater en Muziektheater

Kunstmin wil als podiumorganisatie ook steeds meer een rol gaan spelen als producent en daarmee professionele podiumkunstenaars de ruimte geven zich verder te ontwikkelen. Het idee daarbij is om

het specifieke Dordtse terug te laten komen in Dordtse producties, die vervolgens wel een landelijk bereik kunnen hebben. Daarbij wordt gestreefd naar samenwerking met lokale organisaties. Het onlangs gestart Studio M, met het Museum, is een goed voorbeeld.

We willen het belang van de unieke positie van Hollands Diep als enige professionele (klassieke) muziektheaterproducent in de stad, voor Dordrecht ondersteunen. Daarom wordt een bescheiden verhoging van de subsidie aan Hollands Diep voorgesteld. Samenwerking tussen Hollands Diep en andere cultuurorganisaties, zoals bij de Dordrecht800-productie wordt van harte toegejuicht. In het kader van talentontwikkeling zou het goed zijn als Hollands Diep aanhaakt bij initiatieven in de stad op dit gebied.

5.1.5 Productiewerkplaats Energiehuis

Belangrijk voor de podiumkunsten is het **Energiehuis**. Dit unieke industriële monument, het 'Huis voor de Podiumkunsten van de Drechtsteden' biedt huisvesting aan een aantal grote en kleinere culturele organisaties, die wij uitdagen samen van het Energiehuis meer te maken dan de som der delen. Met de gezamenlijke programmering, door de drie grote bewoners, Kunstmin, Bibelot en de SCE is de goede weg ingeslagen. Zoals toegezegd aan de raad wordt in 2020 de voortgang in het Energiehuis geëvalueerd.

In het gesprek met de stad geven mensen aan dat het Energiehuis een grotere culturele rol zou moeten spelen in de stad. In het Regioprofiel stond al de wens van het Energiehuis een productiewerkplaats te maken voor Dordrecht en de regio. Voor het bereiken, trekken en behouden van makers en publiek zijn dergelijke productieplaatsen van groot belang. Zij zijn een belangrijke plek voor talentontwikkeling.

Voor een productiewerkplaats Energiehuis bestaan op dit moment bij verschillende organisaties en makers ideeën:

- Zo wil Kunstmin komen tot een productiewerkplaats voor theatermakers en zijn er bij Kunstmin ideeën om in een 'hub' verbindingen te leggen tussen muziek en technologie, waar ook Bibelot en de Popcentrale vanuit hun *corebusiness* een relatie mee hebben.
- Hollands Diep is momenteel op het gebied van muziektheater en klassieke repertoire al bezig met talentontwikkeling, werkt daarin samen met conservatoria en lokale organisaties, en zoekt verdere samenwerking hierbij in de stad.
- En de Popcentrale ziet vanuit de huidige rol als oefenruimte en podium voor (beginnende) bands een behoefte aan meer ondersteuning op het productionele vlak bij die bands.

Onze stad verkeert in de gelukkige omstandigheid dat muziekdocenten (ToBe Cultuurcentrum, popschool, beiden onderdeel van SCE), een poppodium (Bibelot) de Popcentrale, een theater en een organisatie voor muziektheater bij elkaar gehuisvest zijn op één locatie. Dit biedt een unieke uitgangspositie om van het geheel meer te maken dan de som der delen.

De drie grote Energiehuispartners, uitgebreid met Hollands Diep, worden dan ook uitgenodigd om met een gezamenlijk plan te komen voor een Productiewerkplaats waarin men samenwerkt vanuit de kracht van elke organisatie.

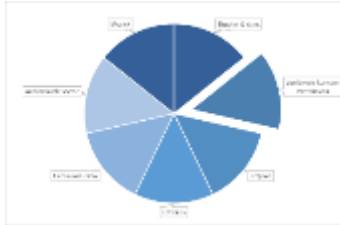
Een dergelijke productiewerkplaats past in het landelijke beleid van de minister t.a.v. talentontwikkeling en wij verwachten dan ook dat hier landelijke (fonds) gelden voor te vinden zijn. Lokale cofinanciering is dan wel altijd voorwaarde. Daarvoor bestemmen we een deel van het huidige cultuurbudget.

5.1.5 Subsidieregeling producties/productiefonds

Om naast de productiewerkplaats Energiehuis breder te stimuleren dat in Dordrecht professionele podiumproducties worden gemaakt die in Dordrecht en daarbuiten gespeeld kunnen worden voeren we een productiefonds in waar professionele makers, een bijdrage kunnen aanvragen. Dit draagt bij aan het culturele imago van Dordrecht in het land en een positief makersklimaat in de stad. De

uitwerking van dit productiefonds bijvoorbeeld t.a.v. maximumbedrag en verhouding subsidie- andere inkomsten stellen we later vast. We willen hier met een deel van het voor 2020 verkregen extra cultuurbudget mee beginnen en uitbreiding van het budget hiervoor afwegen bij de kadernota 2021.

5.2. Beeldende kunst en vormgeving

Dordrecht heeft een lange traditie en een goede naam op het gebied van kunstenaarsbeleid, vanwege het goede klimaat voor creatieven waarin talenten worden gestimuleerd en er voldoende mogelijkheden zijn om de beroepspraktijk verder te ontwikkelen, om te experimenteren en op verschillende locaties werk te presenteren. De

stad ondersteunt landelijke en internationale zichtbaarheid. Dit gebeurt door het toekennen van start- en projectsubsidies en werkbeurzen, het aanbieden van ateliers, het verstrekken van kunstopdrachten, het initiëren van activiteiten zoals een open atelierroute, de benoeming van een Stadskunstenaar, het presenteren van werk in het Dordrecht Museum en het subsidiëren van de oudste kunstenaarsvereniging van ons land, Teekengenootschap Pictura, waar ook een presentatieplek is. We vinden het belangrijk om de professioneel beeldend kunstenaars en vormgevers die in Dordrecht wonen en werken aan de stad te binden.

5.2.1 Kunstenaarsbeleid

In het verleden had Dordrecht een Centrum voor Beeldende Kunst, dat verantwoordelijk was voor het beeldend kunstenaarsbeleid. Het CBK is, na bezuinigingen, bij de fusie in 2012 (zie 2.3) opgegaan in het Dordrecht Museum. Momenteel is er nog circa 8 uur per week beschikbaar voor deze taken. Het wegvallen van het CBK wordt door velen in de sector nog steeds als een gemis gezien. Vastgesteld wordt dat het bij de ondersteuning vanuit de gemeente (door het Dordrechts Museum) aan de beeldende kunstsector nu aan zichtbaarheid ontbreekt; een samenwerking van het Dordrechts Museum met Pictura moet dit verbeteren. Dit kan in de vorm van een Beeldend Kunst Loket, waarvoor de formatie van het Dordrecht Museum met een 0,5 fte uitgebreid wordt, naast de huidige 8 uur. Een dergelijk Beeldend Kunst loket kan spreekuur houden in Pictura. Het instellen van deze loketfunctie draagt bij aan het versterken van de samenwerking van Pictura en het Dordrechts Museum.

De loketfunctie kan inhouden:

- Een vast aanspreekpunt voor de Dordtse beeldend kunstenaars;
- Verantwoordelijk voor het atelierbeleid, vanuit cultuur.
- Vraagbaak voor kunstenaars m.b.t. de subsidieregeling BK en de verhuur van ateliers;
- Ambtelijk secretariaat van de adviescommissie die de aanvragen voor de subsidieregeling BK beoordeelt en de toetsing van de verhuur van ateliers uitvoert;
- Het verstrekken van kunstopdrachten, het initiëren van activiteiten zoals een open atelierroute, de benoeming van een Stadskunstenaar, het presenteren van werk in het Dordrechts Museum of elders;
- Beleid ontwikkelen en uitvoeren m.b.t. kunst in de openbare ruimte.

5.2.2 Subsidiebeleid

Over het algemeen zijn de kunstenaars in Dordrecht te spreken over de mogelijkheden die geboden worden met de subsidieregeling Beeldende Kunst. Er zal bekeken worden of er in relatie tot het hierboven genoemde 'loket BK' een snelregeling mogelijk is voor projecten die vragen om een vlotte reactie. En we onderzoeken de mogelijkheid om een post voor levensonderhoud en werkruimte onder de regeling te laten vallen

5.2.3 Atelierbeleid

Wat betreft het atelierbeleid blijkt er een grote behoefte aan een duidelijk omschreven beleid. Op dit moment wordt gehandeld vanuit ooit in de CBK-tijd gehanteerd beleid, maar dit is nergens (meer) in officiële stukken terug te vinden. Daarom wordt het atelierbeleid nader geformuleerd aan de hand van de volgende uitgangspunten:

- Betaalbaarheid ateliers. Er is een benchmark gemaakt van het atelierbeleid van andere gemeenten en de huurprijzen die zij hanteren voor ateliers. Hieruit is naar voren gekomen dat de kostendeekkende huurprijs voor ateliers in Dordrecht met circa € 61,-, m2 per jaar relatief hoog ligt ten opzichte van de € 50,- in andere gemeenten (b.v. Rotterdam en Breda). Wij gaan niet afwijken van de systematiek van een kostendeekkende huur voor al het gemeentelijk vastgoed, maar onderzoeken een compensatie vanuit het cultuurbeleid om te komen tot een 'culturele huurprijs' waarmee we aansluiten bij het Benchmark tarief. Daarmee houden we Dordrecht als vestigingsplaats voor kunstenaars aantrekkelijk en maken we het ook voor jonge, talentvolle kunstenaars mogelijk om in Dordrecht een atelier te huren. Hier hangt wel een prijskaartje aan.
- Nieuwe huurders kunnen zich melden bij het BK-loket zoals hierboven beschreven.
- Huurovereenkomsten worden aangegaan voor vijf jaar. Indien de atelierhuurder na vijf jaar nog voldoet aan de criteria die gelden voor een gemeentelijk atelier wordt een nieuwe huurovereenkomst aangegaan voor een periode van vijf jaar.
- Het atelierbeleid hanteert dezelfde definitie van 'beeldend kunstenaar' als de subsidieregeling BK, die weer de omschrijving van het Mondriaanfonds volgt. (Zie bijlage 1, begrippenlijst)
- De criteriatoets die plaatsvindt na iedere vijf jaar zal uitgevoerd worden door de adviescommissie die ook de aanvragen beoordeelt binnen de regeling BK. Deze commissie bestaat uit drie leden die voor drie jaar zijn aangesteld.
- Een werkruimte die in de huurovereenkomst wordt omschreven als atelier, dient uitsluitend te worden gebruikt als werkruimte. Het is niet toegestaan om het atelier te gebruiken als woonruimte of om het atelier onder te verhuren. Dit betekent niet dat er niet ook 's avonds of 's nachts in het atelier gewerkt mag worden, maar het kan niet de hoofd woon- en verblijfplaats van de kunstenaar zijn. (Met bestaande gevallen wordt reeds naar een oplossing gezocht)
- De mogelijkheid voor een 'artist in residence' plek zal onderzocht worden. Hierbij zal gekeken worden naar de mogelijkheid voor zowel buitenlandse kunstenaars als jonge kunstenaars om een aantal maanden in Dordrecht te werken en daarmee een verrijking voor de stad te zijn.

Wij hebben de intentie dat ieder atelier een energiemeter krijgt. Daarnaast zal ook bekeken worden hoe bij de atelierpanden meer kan worden ingezet op duurzaamheid. Onderzocht zal worden op welke manier de kosten voor het energieverbruik door investeringen in duurzaamheid stabiel gehouden kunnen worden of naar beneden kunnen worden gebracht. De energiekosten zijn namelijk een belangrijk onderdeel van de servicekosten die de huurder betaalt.

We zullen ook onderzoeken wat er mogelijk is met grote atelierruimten die leeg staan. Deze zouden bijvoorbeeld door meerdere kunstenaars kunnen worden gebruikt, waarbij gekeken kan worden of er net zoals in Breda flex-ateliers mogelijk zijn.

5.2.4 Broedplaatsen

Naast de reguliere atelierpanden (waar één of meerdere kunstenaars een eigen, afgesloten werkruimte hebben) is er behoefte aan broedplaatsen. Bij een broedplaats gaat het om een verzameling werkplekken, waarbij verschillende functies in elkaar overlopen: ontmoeting,

experiment, presentatie, en bijvoorbeeld ook horeca en uitgaan. De naam broedplaats geeft al aan dat het hier veelal gaat om werkruimten voor startende creatieven.

Kenmerken van een broedplaats zijn een betaalbare huur en een schaalgrootte die onderlinge samenwerking en wisselwerking kan bewerkstelligen. De aanwezigheid van meerdere kunstdisciplines binnen een gebouw kan een broedplaats een extra dimensie geven. Het gaat om een menging van functies, mensen en ideeën. Om kruisbestuiving, confrontatie en symbiose. En om de combinatie van *low budget* en *no budget*. Broedplaatsen ontstaan vaak spontaan in tijdelijk beschikbare gebouwen.

Zo is ook de broedplaats DOOR in Dordrecht ontstaan. In de naam hebben zij het nomadische van het initiatief al aangegeven. Wij zien de kruisbestuiving bij DOOR, en waarderen de samenwerking met én de doorstroming naar andere culturele organisaties in de stad.

DOOR is op dit moment gehuisvest in het oude belastingkantoor dat ter zijner tijd plaats moet maken voor het Huis van Stad en Regio. Inmiddels is bekend dat DOOR in ieder geval tot 1 januari 2021 op de huidige plek kan blijven zitten. Wanneer een verhuizing aan de orde is, zal de gemeente zich mede inspannen om een alternatieve plek voor DOOR te helpen vinden. Daarbij is echter de omvang van het huidige aantal werkruimten niet bepalend. Een omvang zoals eerder aan de Voorstraat ligt meer voor de hand. We willen de broedplaats DOOR ondersteunen gezien de betekenis voor de cultuur in de stad. Hiervoor nemen we vanaf 2021 een bedrag op in de kadernota.

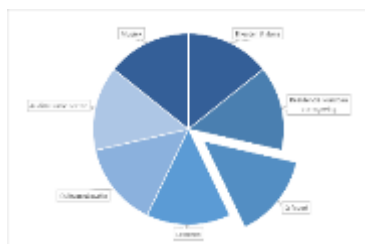
5.2.5 Pictura

Kunstenaarsvereniging Pictura vervult een belangrijke rol in de stad als ontmoetingsplaats en expositieruimte voor hedendaagse kunstenaars. Als vereniging met slechts één betaalde kracht wordt er veel werk verzet door vrijwilligers. Zo worden per jaar acht exposities ingericht. Het daarvoor beschikbare budget is gering, waardoor het vergoeden van de vervoerkosten van het tentoongestelde werk soms al onmogelijk is. We willen de kwetsbaarheid van Pictura verminderen en de artistieke armslag vergroten door de subsidie vanaf 2021 te verhogen. De samenwerking met het Dordrechts Museum bij het BK-loket vergroot de zichtbaarheid van Pictura in de stad.

5.2.6 Kunst In de Openbare Ruimte

De uitvoering van het beleid met betrekking tot kunst in de openbare ruimte zal vanuit de hierboven genoemde uitgebreide formatie bij het museum voor het BK loket, opnieuw gestalte moeten krijgen. Het huidige beleid omtrent kunst in de openbare ruimte zal geüpdatet worden. De wens is om de kwaliteit van de openbare ruimte te verbeteren en de belevingswaarde van de gebouwde omgeving te verhogen. Het inschakelen van kunstenaars bij de vormgeving van gebouwen en de dagelijkse leefomgeving is even legitiem en vanzelfsprekend als het daarbij betrekken van ingenieurs, verkeersdeskundigen, planologen, architecten of welzijnswerkers. Kunst kan een specifieke waarde en bijzondere kwaliteit toevoegen aan de fysieke en sociale ruimte van de stad en de omgeving. Hierin past de ambitie om bij de groen-blauw opgave, opgenomen is in het collegeprogramma, meer kunst te betrekken.

Ook is het Dordrechts Museum voornemens om weer een commissie 'kunst in de openbare ruimte' in te stellen.

5.3. Erfgoed

5.3.1 Dordrechts Museum, Huis van Gijn en Hof van Nederland

Relevant in het kader van investeren in programmering in plaats van in gebouwen is de situatie bij het cluster van musea. Het programmeringsbudget voor de drie musea bedraagt op dit moment jaarlijks ca. € 750.000. Dit is al jaren ontoereikend. Gestreefd wordt

dit budget gefaseerd te verhogen. Met extra geld groeit de mogelijkheid voor het Dordrechts Museum om jaarlijks minimaal één landelijk interessante tentoonstelling (blockbuster) te organiseren en het aantal bezoekers zo te laten toenemen. Uitgangspunt is om binnen vijf jaar structureel 210.000 bezoekers per jaar voor de drie locaties (155.000 in 2018) te ontvangen. Daarnaast is er sprake van een economische spin-off voor met name de Dordtse ondernemers.

5.3.2 Museum 40 - 45

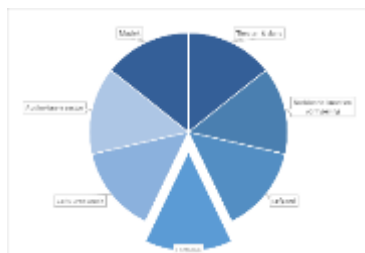
Sinds 2017 is de gemeente in gesprek met het bestuur van het Museum 40-45 over een benodigde kwaliteitsslag bij het museum. Hierover is in mei 2019 een voorstel door de raad aangenomen. Eind 2019 is een kwartiermaker aangetrokken om met het bestuur en de vrijwilligers van het museum de benodigde marsroute uit te stippelen en op weg te gaan. De door de gemeente extra beschikbaar gestelde middelen worden ingezet voor deze kwartiermaker en eventueel benodigde extra menskracht en deskundigheid op het gebied van de vormgeving van de presentatie, de collectie en de educatie. Daarmee moet het museum ook in de toekomst op een hedendaagse manier het verhaal over W.O.II in Dordrecht e.o. vertellen. Zoals toegezegd aan de raad zal eind 2020 geëvalueerd worden of een blijvende verandering is ingezet.

5.3.3 Onderwijsmuseum

Het Nationaal Onderwijs Museum is nu enige jaren in het monumentale pand 'De Holland' gevestigd. Het museum wordt landelijk door het ministerie van Onderwijs gefinancierd als plek waar de Nederlandse onderwijscollectie wordt bewaard en gepresenteerd. Het museum gaat in 2020 in gesprek met stakeholders over de verdere ontwikkeling van het museum in de toekomst.

5.3.4 Andere actoren op het gebied van Erfgoed

Zoals het een historische stad als Dordrecht betaamt, zijn er veel verenigingen, genootschappen, stichtingen en initiatieven die zich bezig houden met materieel dan wel immaterieel erfgoed in de stad. Dit levert goede initiatieven op, zoals de Puienprijs van de Vereniging Oud Dordrecht en de vele ingediende plannen voor de viering van Dordrecht 800. Het regionaal archief, onderdeel bij het Dordrecht Museum en Monumentenzorg, zijn hier vaak ondersteuner of samenwerkingspartner bij.

5.4. Letteren

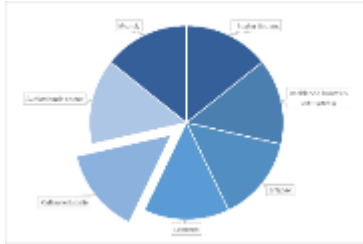
5.4.1. Stadsdichter

Tot 2014 was er in Dordrecht een stadsdichter actief. Helaas is vanwege bezuinigingen dit concept beëindigd. In november 2019 is naar aanleiding van een motie, het raadsvoorstel voor een Stadsdichter aangenomen. In 2020 zal Dordrecht een nieuwe stadsdichter hebben. Voor de stadsdichter is jaarlijks budget beschikbaar, waarbij de vergoeding jaarlijks €5.000 bedraagt en er een bedrag van €2.000 beschikbaar is voor het organiseren van activiteiten of voor het uitgeven van een dichtbundel aan het einde van het stadsdichterschap.

5.4.2 Bibliotheek en andere organisaties

Instellingen die een rol spelen op het gebied van letteren zijn de Bibliotheek en Stichting Dordt Literair. De bibliotheek heeft met de Blauwe kamer een plek waar allerlei maatschappelijk relevante activiteiten plaatsvinden, ook op het gebied van literatuur. Daarbij is uitgangspunt dat dit in samenwerking met andere partijen in de stad gebeurt. Zo vinden sinds kort in samenwerking met Renewt activiteiten voor jongeren plaats op het gebied van cultuur. Deze activiteiten worden uitgebreid naar de wijken in Dordrecht. Wij haken hier graag bij aan door een bescheiden budget ter beschikking aan de bibliotheek te stellen om samen met Dordt Literair en andere partijen in de stad nieuwe literaire activiteiten te realiseren.

Wat in het letterenbeleid ook een prominente rol heeft, is de jaarlijks terugkerende boekenmarkt. Dit evenement trekt veel bezoekers, ook van buiten Dordrecht en is een belangrijk evenement voor de stad.

5.5. Cultuureducatie (en Cultuurparticipatie)

In 2016 is een afzonderlijke beleidsnotitie cultuureducatie uitgebracht. In Dordrecht bestaat sinds jaar en dag een uitgebreid aanbod aan binnen- en buitenschoolse Cultuureducatie. Tot 2015 werd dit aangeboden door de stichting ToBe, die eind van dat jaar failliet ging. Sinds 2016 is de stichting Cultuureducatie (stichting SCE)

de nieuwe uitvoeringsorganisatie in Dordrecht voor de cultuureducatie.

De SCE kent een wezenlijk andere organisatie dan de voorganger ToBe. De stichting is georganiseerd in vier 'labels', waarvan drie (ToBe cultuurcentrum, de Popcentrale en het Servicebureau Onderwijs & Cultuur) zich op Dordrecht richten.

In de beleidsnotitie legden wij destijds drie uitgangspunten vast:

- Cultuureducatie is en blijft belangrijk in de stad, met name voor jongeren.
- Het Cultuuronderwijs moet zoveel mogelijk vraaggericht worden georganiseerd.
- Het Energiehuis blijft de locatie waar Cultuureducatie geboden wordt.

5.5.1 Cultuuronderwijs, of binnenschoolse cultuureducatie

Vanuit deze uitgangspunten werden er in de beleidsnotitie twee verbeterpunten geformuleerd voor het cultuuronderwijs:

1. Het programma cultuureducatie moet onder regie van de gemeente *dialoggestuurd* tot stand komen, in samenwerking tussen onderwijs en culturele partners in de stad. Daarbij zouden de mogelijkheden om een lokaal convenant Cultuur – Onderwijs nader worden verkend.
2. De *intermediairfunctie* dient in de cultuureducatie duidelijk onderscheiden te worden van de *uitvoerende functie* in de cultuureducatie. Daartoe is binnen de SCE een apart Servicebureau Onderwijs & Cultuur ingericht als eigenstandig bedrijfs onderdeel, één van de labels.

Het 'Servicebureau Onderwijs & Cultuur' (SOC) houdt zich niet bezig met uitvoerend aanbod. Het bureau treedt op als een onafhankelijke intermediair tussen culturele organisaties en scholen bij de inzet van Cultuureducatie in de scholen. Het Servicebureau ondersteunt en adviseert scholen bij het ontwikkelen van een doorgaande leerlijn op het gebied van cultuureducatie en het van daaruit formuleren van de vraag aan de culturele organisaties. Daarnaast is het kenniscentrum voor deskundigheidsbevordering. Het SOC ontvangt hier landelijke subsidie voor vanuit het programma Cultuureducatie met Kwaliteit.(CMK) Deze landelijke subsidie moet lokaal gematcht. Dit gebeurt vanuit de reguliere gemeentelijke subsidie aan de SCE.

Naast de subsidiering van het SOC als intermediair, subsidiëren wij cultuuronderwijs in de vorm van het **Cultuurmenu**, waarin scholen voor elke groep per jaar één activiteit gratis kunnen kiezen. De subsidie geldt hier als een 'te matchen bedrag' door de aanbiedende instelling, zoals het Dordrechts museum, Kunstmin en ToBe Cultuurcentrum.

Daarnaast zien wij een verantwoordelijkheid bij de scholen zelf voor cultuureducatie. Scholen in het primair onderwijs ontvangen hiervoor geld van het rijk (de zogeheten Prestatie Box 3-middelen). In het kader van het CMK-beleid is op landelijk niveau tussen betrokken partners (overheid, onderwijs, cultuur) een bestuurlijk kader Cultuur-Onderwijs afgesloten. Hierin wordt geadviseerd ook lokaal tussen deze partners een convenant af te sluiten. De inzet daarbij is om te komen tot gedeelde (financiële) verantwoordelijkheid, dat wil zeggen de landelijke en gemeentelijke bijdragen te laten matchen door het onderwijs vanuit de Prestatiebox-middelen en zo het eigenaarschap van de scholen voor de cultuureducatie te vergroten. Sinds onze beleidsnotitie uit 2016 is dit nog niet

geëffectueerd. Wij bezien in de komende periode of zo'n lokaal convenant een zinvolle toevoeging is op de onlangs vastgestelde Onderwijsvisie en op dit nieuwe cultuurbeleid.

N.B. gedurende de cultuurperiode 2021 tot 2024 wordt het bedrag dat het Rijk inzet voor CMK, gerelateerd aan het inwonersaantal, per inwoner verhoogd van 0,55 cent naar 0,79 cent. Voor Dordrecht betekent dit dat er 29.000 meer rijksgeld naar de stad komt hiervoor. De SCE matcht dit hogere bedrag uit de bestaande subsidie.

Naar aanleiding van de beleidsnotitie in 2016 is in 2017 in samenspraak tussen onderwijs en cultuurpartners het cultuurmenu vernieuwd, waardoor het beter uitgaat van de vraag van het onderwijs en de doorgaande leerlijn kan ondersteunen. Destijds zijn ook afspraken met het openbaar vervoer gemaakt, om te zorgen dat leerlingen de culturele voorzieningen in de stad bezoeken. In 2020 gaan we dit cultuurmenu evalueren.

Cultuureducatie heeft een relatie met onderwijsbeleid en de gezamenlijke **Onderwijsvisie** van de gemeente en de onderwijsbesturen die de komende jaren geldt. Met name bij het 1^e en 3^e speerpunt, taal en rekenen en brede talentontwikkeling, en de verlengde leertijd kan binnenschoolse en buitenschoolse cultuureducatie een belangrijke rol spelen.

5.5.2 Buitenschoolse cultuureducatie

De buitenschoolse cultuureducatie wordt door ons gesubsidieerd voor jongeren tot 21 jaar. Wij onderzoeken met de SCE of we deze leeftijdsgrens voor de subsidie op kunnen trekken naar 27 jaar. Voor jongeren in de stad, bijvoorbeeld met een afgeronde Mbo-opleiding, werkzaam in hun eerste baan, is het namelijk een flinke kostenpost om na hun 21^e verjaardag de activiteiten bij ToBe voort te zetten. Er is dan ook op die leeftijd een behoorlijk terugloop van het aantal deelnemers. Als wij de jongeren in onze stad vast willen houden en creativiteit willen bevorderen moeten we voor deze groep de deelname aan cultuureducatie aantrekkelijk houden.

Daarnaast zien we in het kader van buitenschoolse educatie een rol weggelegd voor de SCE in het kader van het vergroten van de cultuurparticipatie onder bijzonder doelgroepen, zoals zorgbehoevende ouderen en mensen in de wijken, die niet makkelijk naar het Energiehuis komen voor een cursus of workshop. Zie hierover de volgende paragraaf.

5.5.3 Cultuurparticipatie (in de wijken)

In het gesprek met de stad werd door bewoners en werknemers van cultuurorganisaties genoemd dat het feit dat het aanbod van culturele activiteiten zich vooral in de binnenstad bevindt, belemmerend werkt voor cultuurdeelname. Zij pleiten voor meer culturele activiteiten in de wijken. Deze keuze voor concentratie in de Binnenstad was logisch in verband met de opgave Levendige Binnenstad. De kern van de culturele activiteiten blijft nog steeds in de binnenstad, als huiskamer van de stad, plaatsvinden, maar daarnaast willen we ook meer activiteiten in de wijken, hierop is bijvoorbeeld ook ingezet bij de viering van Dordrecht 800.

Op vier manieren gaan we hier wat aan doen:

- We vragen de culturele instellingen om activiteiten in de wijken te realiseren. Zo gaat Kunstmin bijvoorbeeld nu al elk jaar in een andere wijk aan de slag met activiteiten, die uitmonden in een presentatie in Kunstmin of Energiehuis. En zou b.v. Bibelot of de Popcentrale een muziekactiviteit in een wijkpark kunnen organiseren, liefst in samenwerking met bewoners.
- Daarnaast zien we een belangrijke rol voor ToBe Cultuurcentrum van de SCE. Op dit moment zet de SCE al cultuurcoaches in voor activiteiten in de wijk voor ouderen, voor kinderen (in het kader van Toppie) en bij het Wijkorkest in Oud Krispijn. Daarbij wordt gebruik gemaakt van formatie van combinatiefunctionarissen. Bij een combinatiefunctionaris, zoals we die ook bij sport kennen als buurtsportcoach, betaalt het rijk 60% mee aan de personeelskosten. In 2020 e.v. willen we de huidige 2,5 formatie cultuurcoach uitbreiden met 1 fte en de bestaande subsidie aan de SCE inzetten voor de 40% gemeentelijke dekking.

- De voor de beleidsperiode 2021 – 2024 aangekondigde nieuwe regeling ter stimulering van cultuurparticipatie van het landelijke Fonds Cultuurparticipatie is een mogelijkheid om meer wijkgerichte cultuuractiviteiten mogelijk te maken. Bij deze regeling is ook weer voorwaarde dat landelijke gelden lokaal gematcht worden. De SCE kan trekker zijn bij het aanvragen van de landelijke gelden en het coördineren van de activiteiten. Vanaf 2021 vragen wij voor de matching in de kadernota extra middelen.
- Voorts willen wij, als vierde punt, stimuleren dat er niet alleen culturele festiviteiten plaatsvinden in de parken rond het stadscentrum, maar ook in parken en op pleinen in de wijken. De viering van 800 jaar Dordrecht begint hier al mee. Om dit mogelijk te maken, zal de subsidieregeling Evenementen niet langer beperkt blijven tot evenementen in het centrum, maar ook evenementen in de wijkparken mogelijk moeten maken. Dit wijzigen we in de regeling.

5.5.4 Amateurkunst

Binnen amateurkunst zijn veel mensen actief met cultuur bezig. Al zien we dat de traditionele vorm van lid zijn van een toneelclub of een koor aan belangstelling inboet. Veel mensen willen zich niet voor langere tijd binden aan een vereniging, of zien op tegen alle organisatorische rompslomp die een dergelijke organisatievorm met zich meebrengt. Zij kiezen eerder voor kort durende projecten. Een van de gemaakt opmerkingen is dan ook dat amateurclubs in de stad vergrijzen, al kennen we ook een aantal bloeiende amateurclubs in de stad, die veel voor hun leden en de sociale samenhang in de stad betekenen.

Tot 2016 kregen zo'n 33 amateurverenigingen een exploitatiesubsidie. Hieraan ging het totale beschikbare budget van toen € 80.000 euro op en er was geen ruimte voor nieuwe aanvragers. Met de bezuiniging op de kleine subsidies in 2016 is het budget voor amateurkunst verlaagd naar € 65.000 en dit wordt ingezet via de *subsidieregeling voor Evenementen & Amateurkunst*. Over de toekenning van subsidies wordt het college geadviseerd door een adviescommissie.

Niet langer wordt subsidie gegeven voor de exploitatie van de vereniging of stichting, met soms een eigen gebouw, maar wordt er een bijdrage gegeven voor de *presentatie* van een amateurvereniging, waarmee zij een bijdrage leveren aan de culturele programmering van de stad.

Doordat de subsidie gericht is op de *presentatie* zijn sommige kunstvormen in het nadeel; zo is voor beeldende kunst clubs, tekenen, schilderen, fotografie, het heffen van (behoorlijke) entreprijzen voor een presentatie lastig en daardoor komen zij niet aan de vereiste 60% eigen dekking. Deze verenigingen doen dus geen beroep op de regeling.

Bij toneelverenigingen speelt dat het aantal leden, of deelnemers dat mee kan doen aan een productie beperkt is, afhankelijk van het stuk. En dat de kosten voor een uitvoering toch hoog zijn. Hierdoor kunnen zij met de contributie minder bijdragen aan de vereiste 60% eigen inkomsten. Aan de andere kant zijn er clubs die een zeer lage contributie vragen, verhoging zou reëel zijn, maar het afhaken van leden met een smalle beurs weerhoudt hen hiervan.

Dit probleem speelt niet bij koren en orkesten, die gezien hun omvang meer inkomsten uit contributie hebben. Bovendien is het bij deze presentaties, waarbij het amateurgezelschap begeleid, dan wel uitgebreid wordt met professionele begeleiding en solisten normaal dat een behoorlijke entreprijs geheven wordt.

Het budget voor amateurkunst wordt door de hierboven genoemde punten niet volledig besteed, terwijl tegelijkertijd in de stad het beeld bestaat dat er geen geld voor amateurkunst is (hst 4).

In 2020 gaan we dit oplossen door de subsidieregeling E & A te herzien. Daarbij willen we de regeling uitbreiden met Initiatieven. (zie hieronder en bijlage 3 over subsidiesystematiek).

5.5.5 Culturele initiatieven

Zoals hierboven aangegeven voelt niet iedereen zich thuis in de bestaande vorm van amateurkunstorganisaties, terwijl onze subsidieregeling daar wel op geschoeid is. In het streven cultuurparticipatie in de stad te vergroten, willen we naast de subsidies voor Evenementen en

Amateurkunst de bestaande regeling uitbreiden met Initiatieven waarvoor een subsidie aangevraagd kan worden. Bij de herziening van de regeling in 2020 vullen we dit verder in. Streven is dat de aangepaste regeling in de zomer vastgesteld kan worden, zodat die geldt vanaf 2021.

5.5.6 Cultuurmakelaar

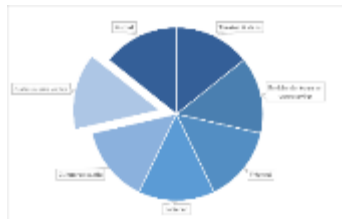
Om inwoners in de stad te ondersteunen bij het aanvragen van subsidie bij de gemeente of bij andere organisaties, om initiatieven met elkaar te verbinden en groepen die nu te weinig betrokken zijn bij cultuur, te bereiken, willen we de cultuurmakelaar terug brengen in de stad.

Waar het evenementenbureau evenementenorganisatoren kan ondersteunen, het Beeldend kunstloket ondersteuning biedt aan Beeldend kunstenaars, kan de cultuurmakelaar dit doen bij amateurkunst en initiatieven. Deze cultuurmakelaar treedt tevens op als secretaris van de adviescommissie E&A en I, vanaf 2021.

Wij willen voor deze cultuurmakelaar een combinatiefunctionaris inzetten bij de gemeente. Het Rijk betaalt op die manier mee aan de kosten. De gemeentelijke tegendekking voeren we op in de kadernota.

5.5.7 Dordtpas

Tot slot noemen we in deze paragraaf over cultuurparticipatie nog de Dordtpas, als instrument waarmee we in de komende periode het publieksbereik willen vergroten. In 2020 wordt de Dordtpas in gebruik genomen. Wij vragen de culturele instellingen om met hun prijsbeleid in te spelen op deze ontwikkeling en de drempel om culturele activiteiten bij te wonen voor pashouders zo laag mogelijk te maken.

5.6. Audiovisuele sector

In deze taartpunt horen de twee bioscopen die Dordrecht rijk is, The Movies en Kinopolis, die door inspanningen van de gemeente, zich hier gevestigd hebben, maar die in hun exploitatie geen steun van de gemeente ontvangen.

In de audiovisuele sector zien we verder veel start-ups en (jonge) ondernemers die actief zijn in Dordrecht en samen werken met ander kunst disciplines en daarmee bijdragen aan de 'reuring' en het culturele klimaat in de stad. Een instrument als 'de cultuurlening' (zie bijlage 3) waarvan we de invoering willen onderzoeken, kan ter stimulering van de bedrijvigheid in deze sector welkom zijn.

We noemen hier RTV Dordrecht. Voor de periode 2019 – 2021 is door het Rijk € 15 miljoen beschikbaar gesteld voor de versterking van de samenwerking tussen lokale en regionale omroepen. Het tijdelijke extra geld wordt verdeeld via het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek. RTV Dordrecht heeft zich aangemeld voor een pilot vanwege het 'stand-alone'-karakter van de omroep op het eiland van Dordrecht.

5.7. Overige

Niet alle actiepunten kunnen onder de punten van de Dordtse cultuurtaart worden geschaard. Sommige zaken overstijgen de taart: het zijn een soort 'toppings'.

5.7.1 Relatie Cultuur - Campusontwikkeling Leerpark

Een in de groeiagenda opgenomen project dat relaties heeft met de creatieve sector is de Campusontwikkeling Leerpark. Doel is om het Leerpark uit te bouwen tot een hoogwaardige campus met hybride onderwijs, een up-to-date infrastructuur en ruimte voor cross-overs tussen bedrijven en onderwijs (mbo en hbo). Om de bedrijvigheid te stimuleren, zal er een 'innovatieve maakfabriek'

komen die ruimte moet bieden aan startups, horeca en vrijetijdsactiviteiten. Hieraan verbonden wordt ingezet op het creëren van broedplaatsen en kan het Leerpark zo als 'hub' dienen voor broedplaatsen elders in de regio.

Samen met het Da Vinci College is de Duurzaamheidsfabriek ontwikkeld tot dé plek in de regio waar bedrijven en onderwijs samenwerken aan innovatie. Hier liggen kansen om de relatie cultuureducatie en aandacht voor wetenschap en techniek voor het onderwijs samen met het LexLab nog te vergroten.

5.7.2 Duurzaamheid

In het cultuurbeleid besteden we aandacht aan duurzaamheid door bij subsidieaanvragen duurzaamheid als één van de te toetsen criteria te hanteren.

Verduurzamen speelt daarnaast in de cultuursector, doordat in de komende jaren al het gemeentelijk vastgoed verduurzaamd moet worden. Dit betreft dus ook gemeentelijke panden, vaak monumenten waarin cultuurorganisaties of ateliers gehuisvest zijn. Dit vergt een grote inzet van middelen, die op de lange termijn voor de gebruiker goedkoper uit kan pakken.

5.7.3 Vindbaarheid van de culturele programmering

Uit de bijeenkomsten bleek dat de vindbaarheid van de culturele programmering in Dordrecht soms lastig is. Om inwoners te interesseren en te bereiken met cultuur zou de promotie beter moeten. Dordrecht Marketing beheert de site en app 'Doen in Dordrecht'. Deze is echter nauwelijks bekend. Wij stellen voor dat Dordrecht Marketing en de cultuurorganisaties gezamenlijk bezien hoe de culturele programmering beter onder de aandacht van het publiek gebracht kan worden, met vormen van moderne collectieve culturele marketing. Om op deze manier meer en andere publieksgroepen te bereiken.

Daarbij positioneert Dordrecht zich als de centrumstad van Zuid Holland Zuid en willen we het bereik van publiek uit stad en regio vergroten.

5.7.4 Diversiteit en Inclusie

Eerder kwam bij talentontwikkeling en publieksbereik diversiteit al aan de orde. We willen andere groepen bij cultuur betrekken door bijvoorbeeld de wijk in te gaan.

Daarnaast moeten de culturele organisaties in hun beleid en organisatie ook meer werk maken van diversiteit. Diversiteit kan gestalte krijgen in de programmering, maar ook via de invulling van staffuncties, de directies en de Raden van Toezicht. Hiermee willen we aansluiten bij de landelijke Code Diversiteit & Inclusie voor de cultuursector.

5.7.5 Groen-blauw opgave

Zoals al eerder aangegeven zien we een rol weggelegd voor kunst en cultuur bij het werken aan de groeiambitie van de stad en opgaven in dit kader. Actueel is de opgave groen-blauw, waarvoor nu onderzocht wordt hoe cultuur daar een stimulerende rol in kan spelen.

6. Financien en Uitvoering

6.1 Financieel kader

In 2019 bedroeg de cultuurbegroting ca. € 7 miljoen euro (exclusief de subsidie aan de Bibliotheek Aanzet en aan RTV Dordrecht). Daarnaast staat het Dordrechts Museum voor € 6.5 miljoen op de gemeentebegroting.

In de Kadernota 2020 werd een impuls van € 50.000 voor cultuur afgesproken, die is verwerkt in de begroting 2020. Daarmee willen we een deel van de nieuwe subsidie voor producties (zie 5.1.5) in 2020 dekken en de literaire activiteiten onder coördinatie van de bibliotheek.

Voorstellen in deze cultuurnota kunnen we voor een deel dekken door herschikking van middelen binnen de cultuurbegroting, bijvoorbeeld in de regeling voor Evenementen en Amateurkunst en door de inzet van reeds bestaande subsidiëring als matching van rijks gelden. Daarnaast leiden deze tot een additionele structurele budgetclaim van € 220.000 vanaf het begrotingsjaar 2021 af te wegen bij de kadernota 2021. (i.e. excl. extra programmeringsbudget voor het Dordrechts Museum).

De regeling Evenementen en Amateurkunst willen we aanpassen en uitbreiden met de I van Initiatieven. Daarnaast willen we een subsidiemogelijkheid voor professionele podiumproducties in het leven roepen en de mogelijkheid van een 'cultuurlening' onderzoeken. (zie verder bijlage 3, subsidiesystematiek)

In het onderstaande uitvoeringsprogramma zijn de acties vanuit de culturele ambities uit hoofdstuk 5 opgenomen, met, indien van toepassing, daar achter aangegeven wat deze voor kosten met zich meebrengen.

6.2 Uitvoeringsprogramma komende jaren

Actiepunten	Huidige cultuurbegroting (herschikking)	Extra budget	Planning
Muziek, theater en dans			
Uitbreiden bereik concertante muziek door Kunstmin		-	2020 e.v.
Evaluatie van het Bachfestival na de editie van 2020		-	Zomer 2020
Evaluatie exploitatie en samenwerking Energiehuis			Najaar 2020
productiewerkplaats Energiehuis ontwikkelen door samenwerkende partners	€ 47.000		2020/21 e.v.
Versterken positie Hollands Diep in Dordrecht.		€ 10.000	2021
Nieuwe subsidieregeling voor culturele producties	€ 35.000	€15.000	2020/21 e.v.

Beeldende kunst

Instellen Loket Beeldende Kunst Dordrechts Museum	p.m.	€ 40.000	Liefst in 2020 zeker vanaf 2021
Een 'snelregeling' bij het Loket BK voor spoed vragende projecten			Zo mogelijk 2020
formuleren en vaststellen atelierbeleid			Voorjaar/zo mer 2020
Diverse maatregelen om ateliers betaalbaar te maken en te houden ('culturele huur').		€35.000	2021 e.v.
Broedplaats DOOR ondersteunen vanuit cultuur.		€ 20.000	2021
Verminderen kwetsbaarheid Pictura		€ 10.000	2021

Erfgoed

Verhogen programmeringsbudget Dordrechts Museum		P.M.	gefaseerd
Kwartiermaker voor kwaliteitsslag Museum 40-45	€ 50.000		2020

Letteren

Herintroductie van de stadsdichter	€ 7.000		2019 e.v.
Verzoek aan de bibliotheek om voortouw te nemen bij ontwikkelen van nieuwe literaire activiteiten.	€ 15.000		2020 e.v.

Cultuureducatie en –participatie, Amateurkunst

Bezien of een lokaal convenant met de scholen een zinvolle toevoeging is op de onlangs vastgestelde Onderwijsvisie en op het nieuwe cultuurbeleid.		-	2020
Onderzoeken of voor de subsidiering van de buitenschoolse cultuureducatie de leeftijdsgrens kan worden opgetrokken van 21 naar 27 jaar.		?	2020/2021
Evaluatie cultuurmenu			2020
Culturele instellingen gaan passend in hun beleid in wijken met culturele activiteiten aan de slag.			2020

Uitbreiden cultuureducatie in de wijken door de SCE. Inzet van 1 fte combinatiefunctionaris extra als cultuurcoach. *naast rijksbijdrage, vanuit subsidie SCE.	€ 30.000*	2020
Activiteiten in de wijken i.k.v. nieuwe regeling per 2021 Cultuurparticipatie van het FCP. (SCE trekker) *noodzakelijke lokale matching voor Rijksgelden	€ 50.000*	2021
Herzien regeling Evenementen & Amateurkunst en uitbreiden met Initiatieven	herschikking -	Voorjaar /zomer2020
Inzetten cultuurmakelaar * noodzakelijke matching gemeente naast rijksbijdrage	€ 40.000*	2021 e.v.
Stimuleren culturele festiviteiten in parken en op pleinen in de wijken. De subsidieregeling Evenementen wordt hierop aangepast.	-	2020

Audiovisuele sector

RTV Dordrecht heeft zich aangemeld voor een landelijke pilot. Bij gunning zullen gemeente en RTV Dordrecht hiermee samen aan de slag gaan.		2020
--	--	------

Overige

Duurzaamheid bevorderen: we vragen culturele organisaties om hier werk van te maken.	-	2020 e.v.
Verbeteren van de cultuurpromotie. Dordrecht Marketing is hierbij 'in the lead' samen met de grote cultuurinstellingen.	-	2020 e.v.
In gebruik name Dordtpas. Wij vragen de culturele instellingen om met hun prijsbeleid hierop in te spelen.		2020
We vragen de culturele organisaties om meer werk maken van diversiteit: toepassing Code Diversiteit & Inclusie	-	2020 e.v.

Bijlage 1. Gehanteerde begrippen

Beeldend kunstenaar

Iemand die professioneel werkzaam is op een of meerdere gebieden van teken-, schilder- en grafische kunsten, beeldhouwkunst, (sociale) sculptuur en installatiekunst, conceptuele kunst, performancekunst, artistic research, fotografie, audiovisuele, digitale en (nieuwe) mediakunst, beeldende kunsttoepassingen, kunst in de openbare ruimte en niet-traditionele vormen van beeldende kunst.

Professioneel werkzaam houdt hierbij in: "iemand die is afgestudeerd aan een Hbo-opleiding voor beeldende kunst en/of vormgeving; de beeldende kunst en/of vormgeving als beroep uitoefent en zodanig staat geregistreerd bij de Kamel van Koophandel; aantoonbaar erkenning hiervoor krijgt (wat blijkt uit exposities, verkoop van werken, het verwerven van opdrachten, de vermelding in recensies en artikelen en/of de ontvangst van prijzen, subsidies en beurzen);

Cultuur

Cultuur geeft uitdrukking aan wat individuen en de samenleving bezighoudt. Cultuur gaat over verbeelding. Die ontstaat vanzelf als mensen samenleven. Het geheel van elkaar en de wereld – al spiegelend – proberen te begrijpen, te duiden en vorm te geven noemen we 'cultuur'. Het gaat om het domein van beelden, vormen (fysiek en 'performatief'), geluiden en teksten die (vooral) worden voortgebracht en beoordeeld omwille van hun symbolische of vormgevende betekenis. Belangrijke elementen hierin zijn: verbeelding (artistiek ontwerp, technisch ontwerp), conceptualisering (taal, begrippen, symboolsystemen, religie) en analyse (modellen, structuren). Deze elementen ontwikkelen zich door de tijd heen en het is belangrijk dát zij zich ontwikkelen, want de mens wil zich steeds tot nieuwe situaties verhouden.

Cultuureducatie

Onder cultuureducatie verstaan we alle vormen van educatie waarbij cultuur als doel of als middel wordt ingezet. Cultuureducatie is leren over, door en met cultuur. Deze omschrijvingen sluiten puur instrumenteel gebruik van cultuur, zoals het versterken van sociale cohesie, niet uit.

Meestal is echter sprake van cultuur gerelateerde doelstellingen: kennismaking met of verdieping in kunst, cultureel erfgoed en/of media.

Cultuureducatie is de verzamelnaam voor kunsteducatie, erfgoededucatie en media-educatie. Onder Kunsteducatie vallen disciplines als muziek, dans, theater en beeldende kunst.

Cultuureducatie kan verdeeld worden qua vorm in actief, passief en reflectief.

- Actief: Het zelf beoefenen van een kunstdiscipline. Zich kunstzinnig leren uitdrukken, het ontwikkelen van kennis van materialen, gereedschappen en instrumenten en het verwerven van vaardigheden en technieken.
- Passief: Het kijken of luisteren naar professionele kunstproducten zoals een theatervoorstelling, concert of tentoonstelling. Het leren herkennen van kenmerken, stijlen en stromingen en kennis opdoen van termen en begrippen.
- Reflectief: Het 'beschouwen' van kunstproducten, het denken, lezen, praten en van gedachten wisselen over kunstuitingen. Bij zowel actieve als receptieve kunstbeoefening kan reflectie plaatsvinden. Reflectie op de kunstervaring, het eigen productieproces en de analyse hiervan zijn de essentie van kunsteducatie.

We onderscheiden binnenschoolse en buitenschoolse educatie. Binnenschoolse educatie wordt in toenemende mate cultuuronderwijs genoemd.

Cultuuronderwijs

Al het formele funderend onderwijs over en met kunst en erfgoed. Het betreft in het primair onderwijs in ieder geval de leergebieden kunstzinnige oriëntatie en oriëntatie op jezelf en de wereld.

In het voortgezet onderwijs betreft het in ieder geval het leergebied Kunst en Cultuur in de onderbouw, het vak Culturele en Kunstzinnige Vorming en de kunstvakken in de bovenbouw van vmbo, havo en vwo.

[Cultuureducatie buitenschoolse en actieve cultuurparticipatie](#)

Buitenschoolse cultuureducatie wordt ook wel 'actieve cultuurparticipatie' genoemd, maar deze twee termen dekken niet helemaal dezelfde lading; Bij het eerste staat nadrukkelijk de 'educatie' voorop, bij het tweede niet. Onder actieve cultuurparticipatie valt ook de amateurkunst waar educatie geen doel hoeft te zijn.

Actieve cultuurparticipatie wordt onderscheiden van receptieve (of 'passieve') cultuurparticipatie. Dan gaat het om het bezoeken van podiumkunstvoorstellingen en uitvoeringen, van tentoonstellingen in musea en galleries en van monumenten; het lezen van literatuur; naar de film gaan of televisie kijken et cetera.

[Combinatiefunctionaris](#)

Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer twee of meer verschillende functies vervult bij één werkgever. Dit wordt pas als beroep gezien wanneer het leggen van een verbinding tussen de verschillende sectoren of werkvelden van de functie het belangrijkste doel is. Een combinatiefunctionaris versterkt de samenwerking tussen sectoren en geeft deze vorm.

In de praktijk zijn combinatiefunctionarissen veelal in dienst bij een gemeente en vormen ze de verbinding tussen onderwijs en sport of onderwijs en cultuur, of welzijn en sport. Of cultuur. Combinatiefunctionarissen hebben veelal een achtergrond als specialist op het gebied van sport of cultuur. Daarnaast hebben ze kennis van de wijze waarop onderwijsorganisaties en verenigingsorganisaties zijn georganiseerd, van het opzetten van samenwerkingsverbanden. De grondslag voor het aanstellen van combinatiefunctionarissen ligt in de Brede Regeling Combinatiefuncties (2019-), voorheen Brede Impuls Combinatiefuncties genaamd. De kosten van een combinatiefunctionaris worden voor 40% door de rijksoverheid vergoed.

[Culturele Infrastructuur \(fysiek\)](#)

Onder de fysieke culturele infrastructuur verstaan we de 'hardware', de speciaal ingerichte accommodaties zalen en gebouwen voor cultuurparticipatie.

Dit alles maakt deel uit van de [Infrastructuur - voor cultuurparticipatie](#)

Onder de infrastructuur voor cultuurparticipatie verstaan we: (1) het geheel van instellingen en bedrijven, verenigingen, clubs, ondernemers en professionals die voorzieningen voor actieve cultuurparticipatie ontwikkelen, beheren, exploiteren en programmeren (aanbieden); (2) accommodaties: speciaal hiervoor ingerichte of ook voor andere doelen bestemde plekken, zalen en gebouwen voor cultuurparticipatie; (3) de knowhow waarover deze organisaties en personen beschikken en (4) het professionele en sociale netwerk van deze partijen, ook wel 'orgware'.

Alles wat er nodig is om voorzieningen te ontwikkelen (produceren), te beheren, te exploiteren en te programmeren: fysiek-ruimtelijk kapitaal, human capital en sociaal kapitaal.

Bijlage 2. Het gesprek met de Stad

- de netwerkbijeenkomst in de Staart, 7 februari 2019;
- de startbijeenkomst op 15 mei 2019;
- gesprekken tijdens de opening van het Biggetjespark in Sterrenburg, 3 juli 2019;
- gesprekken tijdens de wijkmarkt in het Waterwiel, Wielwijk, 3 juli 2019;
- de bijeenkomst over cultuurparticipatie op 3 september 2019;
- de bijeenkomst over beeldende kunst in/met Pictura op 18 september 2019;
- onderdeel tijdens de bijeenkomst met evenementenorganisatoren op 26 september 2019;
- de bijeenkomst met professionals en amateurbeoefenaars in Crabbefhof op 30 september;
- het gesprek met meiden (12-16 jaar) meidenwerk van R-Newt in Sterrenburg op 9 oktober 2019;
- de bijeenkomst met makers (Kunstmin en Bibelot) op 31 oktober 2019;
- Door bewoners en organisaties toegezonden tips en ideeën.

SWOT-analyse

Sterk	Zwak	Kansen	Bedreigingen
De stad kent een rijk en divers cultureel aanbod	Te veel geld gaat naar stenen (i.p.v. naar activiteiten), te weinig naar programmering	Festival organiseren met/voor/door de wijken (vb. Parade)	Leegstand van dure ruimten
De historische binnenstad is aantrekkelijk en behoort tot de mooiste van het land	Te strikte regelgeving voor (nieuwe) festivals	Denk in 'cultuurankers' voor de wijken: locaties waar van cultuur valt te genieten	Jonge creatieven die wegtrekken
Er is een mooie en stevige infrastructuur	Onvoldoende samenwerking tussen organisaties	Leegstaande gebouwen kunnen worden benut	Matige bereikbaarheid voorzieningen
De evenementen en manifestaties zetten Dordrecht op de kaart	Te veel korte termijnbeleid i.p.v. meerjarige planmatige aanpak	Met cultuur kunnen sociale problemen worden aangepakt	Diverse amateurverenigingen kampen met vergrijzing
De Dordtse 'couleur locale' is sterk: zoveel mogelijk benutten	De collectieve cultuurmarketing kan beter	Kleine initiatieven van onderaf brengen nieuwe ontwikkelingen	Hoge huurprijs waardoor werkruimten onbetaalbaar worden, ateliers verdwijnen en groepen niet kunnen oefenen
Er zijn relatief veel 'makers' in de stad actief	Subsidieregeling is niet zo vindbaar. De eerste aanvraag is lastig, ondersteunend loket wordt gemist	De driehoek Popcentrale, Bibelot en DOOR heeft veel groepotentie	Afkalven maatschappelijk draagvlak als niet alle groepen en wijken worden bereikt
Broedplaatsen zoals DOOR en DordtYart zorgen voor reuring en nieuwe impulsen	Geen startsubsidies voor jong talent	Het Energiehuis kan beter en intensiever worden benut	
Goed subsidiebeleid op het terrein van de beeldende kunst (al zijn er verbeterpunten)	Er is geen Centrum Beeldende Kunst meer (exporuimte, podium, ontmoetingsplek, infocentrum)	Cultuur is een motor voor groei van de stad	
SCE en de scholen zijn actief met cultuureducatie	Er is geen atelierbeleid. Geen maatwerk voor creatieven. Er mist een goede beheerorganisatie met gevoel voor creatieven	Met cultuureducatie kan talent worden opgespoord en aangeboord	
De bibliotheek vervult een brede taak (veel activiteiten aanbod)	Te weinig betaalbare broedplaatsen	De grote organisaties verplichten om ook in de wijken te programmeren	
De waardering voor het culturele aanbod is goed (7,6)	Er is geen kunstenaarsbeleid	De openbare ruimte kan beter worden 'opgeladen' met kunstwerken	
De waardering voor de mogelijkheden om zelf aan cultuur te doen is goed (7,3)	Culturele organisaties zijn weinig cultureel divers	Cultuureducatie is stimulerend en bevordert creativiteit	
De waardering voor het aanbod aan evenementen is groot (8,0)	Inwoners uit Oost nemen relatief weinig deel aan evenementen, west gaat minder vaak naar ballet, dans, opera, lezing/poëzie en debat	Zet uitblinkers en boegbeelden meer centraal (voorbeeldfunctie)	
	Meer variatie en keuze zou nog mogen	Meer kleinere evenementen	
	Jammer dat er geen klassieke concertzaal is	Meer aanbod voor jongeren	
	Te weinig aandacht voor beeldende kunst (uitleen, exporuimte)		
	Pictura is kwetsbaar		

Bijlage 3, Subsidiesystematiek

Dordrecht kent een ASV (Algemene Subsidieverordening) en momenteel een daarop gebaseerde afzonderlijke subsidieregeling voor Evenementen en Amateurkunst en een regeling voor projecten Beeldende Kunst. We willen in de toekomst gaan werken met een uitgebreider palet aan cultuursubsidies en –ondersteuningsmogelijkheden:

- a. Een budgetsubsidie (basissubsidie) voor de Dordtse culturele basisinstellingen en de evenementen met een speciale status.
- b. Een uitbreiding met Initiatieven van de regeling Evenementen en Amateurkunst. Uitwerking in 2020, zodat die met ingang van 2021 in werking kan treden. Budget voor de uitbreiding van de regeling vinden we in het huidige beschikbare budget. Wellicht in combinatie hiermee kijken naar de mogelijkheid van crowdfunding in samenwerking met www.Voordekunst.nl
- c. De mogelijkheid van cultuurleningen voor initiatieven in de creatieve sector willen we onderzoeken.
- d. Een subsidie voor professionele podiumproducties.
- e. De bestaande subsidie Beeldende Kunst.

Hieronder gaan we nader op deze instrumenten in:

a. Budgetsubsidies voor culturele basisvoorzieningen en speciale evenementen.

De budgetsubsidies zijn bestemd voor culturele organisaties die door ons worden gerekend tot de Dordtse culturele ‘basisinfrastructuur’ en de evenementen met een 'speciale status'. In zijn algemeenheid moet als kenmerkend voor deze organisaties worden beschouwd dat zij de ruggengraat vormen van het Dordtse cultuurbestel.

Tot de culturele basisinfrastructuur van Dordrecht rekenen wij:

<ul style="list-style-type: none"> - Kunstmin - SCE (ToBe CC, SOC en Popcentrale) - Bibelot - Onderwijsmuseum - Bachfestival (evaluatie in 2020)	<ul style="list-style-type: none"> - Pictura - Muziektheater Hollands Diep - Museum 40 – 45 (kwaliteitsslag) - Stichting Torenmuziek - Dordtse Jazz Sociëteit
---	--

We noemen dit als gezegd de basisinstellingen.

Daarnaast is er de gemeentelijke culturele werkmaatschappij (het Dordrechts Museum), waarvoor budget binnen de gemeentebegroting is opgenomen. Het is belangrijk dat er inzicht is in het functioneren en de ambities van de culturele organisaties, daarom vragen wij hen om de vier jaar om een meerjarenbeleidsplan.

Speciale Evenementen ‘Specials’

Aan een vijftal evenementen werd de speciale status toegekend: Dordt in Stoom, Big Rivers, Wantijpop, de Kerstmarkt en de Monumentendagen. Zij zijn van groot (strategisch) belang voor de stad (bezoekersaantallen, profiel, bijdrage aan de positionering van de stad, et cetera) en daarom moet het subsidiebudget veilig zijn gesteld en niet afhankelijk zijn van hoeveel budget er op enig moment nog in een bepaalde regeling beschikbaar is.

b. Regeling Evenementen en Amateurkunst (en Initiatieven)

De Subsidieregeling Evenementen en Amateurkunst werd in 2016 vastgesteld. In mei 2017 werd deze in overleg met de raad enigszins gewijzigd: de regeling heeft sindsdien niet meer betrekking op evenementen die door de raad zijn aangemerkt met een 'special-status'. Sinds de start van de regeling wordt niet het hele budget besteed, terwijl aan de andere kant de regelgeving en de omschrijving van evenementen en amateurkunst als knellend wordt ervaren.

Initiatieven

Het gemis van een subsidiemogelijkheid voor culturele initiatieven die niet te vatten zijn onder de noemer evenement of amateurkunst laat zich in toenemende mate voelen. Daar willen we wat aan veranderen. Daarom breiden we de Subsidieregeling E&A uit met culturele Initiatieven.

Crowdfunding

In andere steden bestaat een regeling die gelieerd is aan crowdfunding via www.Voordekunst.nl. Bij het aanpassen van de regeling E&A willen we kijken of dit voor Dordrecht extra mogelijkheden biedt.

c. De cultuurlening

We willen onderzoeken of in Dordrecht in navolging van andere steden en provincies het instrument van de cultuurlening kan worden geïntroduceerd. Een lening op maat, voor een slimme investering in een initiatief of een beroepspraktijk, kan bijdragen aan meer opdrachten, een groter professioneel netwerk en een verbetering van de inkomenspositie. In Utrecht bijvoorbeeld kunnen professionele kunstenaars, creatieven, culturele organisaties en ondernemingen in de creatieve industrie via de Utrechtse Cultuurlening tegen een lage rente een bedrag lenen tot € 20.000. Dit type leningen zijn een initiatief van Cultuur+Ondernemen en de gemeente. Cultuur-Ondernemen verzorgt het financiële traject en de beoordeling.

d. Subsidieregeling Producties /Productiefonds

Voor professionele makers willen we de mogelijkheid terugbrengen om een gemeentelijke bijdrage aan te vragen voor een productie. De toekenning hiervan willen we laten adviseren door een ter zake kundige adviescommissie.

e. Subsidie beeldende kunst

Deze regeling blijft bestaan, we bekijken de mogelijkheid om binnen het aangevraagde bedrag een bedrag voor levensonderhoud en werkruimte op te nemen en mogelijk een snelregeling toe te passen.

Bijlage 4, Idee voor instellen Fonds voor bijzondere producties

In het licht van bijvoorbeeld de eerder genoemde groen-blauw opgave, maar ook voor andere culturele projecten die een bijdrage kunnen leveren aan het imago en de aantrekkingskracht van Dordrecht in het kader van de groeiambitie zou een fonds voor bijzondere (culturele) producties ingesteld kunnen worden. Dit fonds zou ingezet kunnen worden voor bijvoorbeeld:

- Lokale culturele projecten die het vermogen hebben inwoners te betrekken bij de opgave om Dordrecht duurzaam door te geven aan haar volgende generatie inwoners.
- Grootse culturele evenementen (vgl. The Passion) die niet alleen de burgers betrekken maar ook nationaal de aandacht op Dordrecht vestigen als aantrekkelijke en duurzaam ingerichte stad. Het bijna afgeronde Mijlpalenprogramma heeft de stad landelijk geprofileerd en het leef- en vestigingsklimaat in de stad positief beïnvloed.
- Het Lokaal productieklimaat. Werk voor Dordtse kunstenaars en cultuurbedrijven zorgt voor de groei van een creatief milieu dat ook de verbindingen kan maken met de sociale en fysieke opgaven van de stad.
- Financiering van kunst(projecten) in openbare ruimte. Bijzondere kunst in de openbare ruimte draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de stad en de betrokkenheid van inwoners bij de stad.

N.B. Bij financiering vanuit dit fonds kan cofinanciering een uitgangspunt zijn. Daarbij is van belang dat in de komende beleidsperiode 2021 – 2024 bij financiering door landelijke cultuurfondsen altijd financiële betrokkenheid van de lokale overheid een voorwaarde is.

Bijlage 5. Landelijk, provinciaal en lokaal beleid

Taakverdeling tussen de overheden

Voor veel beleidsmakers is de bestuursrechtelijke vraag belangrijk welke overheidslaag op het gebied van cultuur, voor welke taken verantwoordelijk is. Hiermee betreden we het terrein van de ongeschreven regels. Op veel terreinen van het maatschappelijk leven is een verdeling van competenties wettelijk geregeld, maar op het gebied van cultuur is dit slechts in beperkte mate het geval. In de Monumentenwet, de Archiefwet en de Mediawet zijn taken en bevoegdheden van gemeenten omschreven, maar daarnaast zijn grote delen van het cultuurbeleid vrij van regelgeving.

Thans geldt voor de cultuursector (behoudens de sectoren waarvoor een wettelijk regime geldt) de volgende globale - en ongeschreven - taakverdeling.

Het rijk is verantwoordelijk voor:

- de subsidiëring van grootschalige culturele instellingen met een landelijke betekenis of functie, zoals musea, orkesten en toneel-, opera- en dansgezelschappen;
- het subsidiëren van manifestaties en festivals van (inter)nationale betekenis;
- het stimuleren van experimenten, voorbeeldprojecten en ontwikkeling;
- het verzorgen van de zogeheten indirecte steunfuncties, hetgeen inhoudt dat landelijke instellingen worden bekostigd die kunstenaars en culturele instellingen ondersteunen door middel van met name studie en onderzoek, informatie en documentatie, deskundigheidsbevordering en kwaliteitsontwikkeling ten aanzien van bijvoorbeeld vak, repertoire of collectie;
- inkomensbeleid en stimulering cultureel ondernemerschap met betrekking tot kunstenaars, met de kanttekening dat de landelijke fondsen die daarvoor verantwoordelijk zijn alleen nog bijdragen mogen verstrekken (denk aan individuele subsidies, beurzen en stipendia) met voorwaarden in relatie tot het te creëren aanbod.

Doorgaans worden de provincies verantwoordelijk gehouden voor:

- het stimuleren van een adequate diversiteit en spreiding van voorstellingen en activiteiten;
- het subsidiëren van directe steunfunctie-taken zoals de begeleiding van instellingen, kaderleden en beroepskrachten en het bevorderen van kwaliteit;
- het vervullen van een rol bij zaken die uitingen zijn van en vormgeven aan een regionale identiteit (b.v. regionale omroep, taal/dialecten, regionale musea).

De gemeenten hebben in deze drieslag de zorg voor:

- het financieren van die voorzieningen die wettelijk verplicht zijn (archieven, lokale omroepen) of die zij voor de culturele infrastructuur van de gemeente noodzakelijk achten (musea, bibliotheken e.d.);
- het subsidiëren van activiteiten op het gebied van onder meer de beeldende kunst, de amateurkunst en de kunsteducatie;
- het in stand houden en laten bespelen van podiumkunstaccommodaties.

Hoofdlijnen van nationaal cultuurbeleid

De doelen die de Nederlandse overheid nastreeft met haar cultuurbeleid zijn al tientallen jaren tamelijk constant, hoewel er regelmatig accentverschuivingen voorkwamen. De doelen voor het cultuurbeleid zijn met drie termen te duiden: *kwaliteit*, *pluriformiteit* en *participatie*. De overheid heeft decennia lang de condities geschapen voor de creatie van een hoogwaardig, pluriform aanbod van cultuuruitingen, dat mensen de gelegenheid biedt cultureel te participeren.

Als onderdeel van het streven naar kwaliteit poogt zij bovendien de vernieuwing in de cultuur te bevorderen door die grensverleggende kunstenaars te ondersteunen, die zich (vooralsnog) in een te klein publiek mogen verheugen om in het eigen levensonderhoud te kunnen voorzien.

Cultuurbeleid 2017-2020

Het cultuurbeleid van het huidige kabinet richt zich op 5 thema's:

- cultuur maakt nieuwsgierig;
- ruimte voor nieuwe makers en cultuur;
- een leefomgeving met karakter;
- cultuur is grenzeloos;
- een sterke culturele sector.

De uitwerking van de plannen in het regeerakkoord staat in de brief *Cultuur in een open samenleving* van de minister van OCW. In de uitwerking volgt het kabinet de uitgangspunten zoals eerder geformuleerd door de Raad voor Cultuur (zie hieronder).

Regioprofielen

Een belangrijk aspect voor het beleid in de periode 2021 – 2024 is het feit dat de minister in de landelijke culturele basisinfrastructuur meer rekening wil houden met de bevolkingssamenstelling, de identiteit en de verhalen uit de regio en met het lokale klimaat voor de makers en kunstenaars. De minister heeft daartoe de samenwerkende gemeenten en provincies uitgenodigd om, zoveel mogelijk samen met het culturele veld, **regioprofielen** op te stellen waarin zij hun gezamenlijke visie op kunst en cultuur in de regio beschrijven, evenals de uitdagingen die zij gezamenlijk zien en willen oppakken en de wijze waarop het rijksbeleid, lokaal beleid en regionale samenwerking kunnen bijdragen aan oplossingen voor deze uitdagingen. De regionale profielen zullen ook gebruikt worden als basisdocument voor verdere afstemmingen en afspraken tussen Rijk en overige overheden. Dordrecht maakt deel uit van het regioprofiel Rotterdam. De raad is hier over geïnformeerd met een Raadsinformatiebrief in november ([RIS dossier 2303077](#))

Het rijk laat zich adviseren door de Raad voor cultuur. In de verkenning [Cultuur voor stad, land en regio](#) (nov. 2017) adviseerde de Raad over de rol van de stedelijke regio's in het landelijke cultuurbestel. Onder meer werd de suggestie gedaan om de regio's een plan te laten maken voor hun 'culturele ecosysteem.' Dit voorstel kreeg navolging: de minister nodigde de regio's uit om regionale cultuurprofielen te maken (zie boven). In de verkenning wordt ook geadviseerd om heldere doelstellingen voor het cultuurbeleid te formuleren en die wettelijk vast te leggen. De raad suggereert ook een aantal inspirerende en herkenbare doelstellingen. Deze zijn volgens de raad richtinggevend en stimulerend voor zowel het Rijk als gemeenten en provincies. Het gaat om vier doelen:

- Dat creatieve en kunstzinnige talenten kansen en mogelijkheden krijgen om zich artistiek te ontplooiën.
- Dat iedereen, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, inkomen en woonplaats, toegang heeft tot cultuur.
- Dat er een pluriform aanbod van cultuur is gegarandeerd, waarin het bestaande wordt gekoesterd en het nieuwe wordt omarmd.
- Dat er een veilige haven is voor cultuur om te kunnen reflecteren op de samenleving en haar burgers, waarop ook kritiek geleverd kan worden.

Hoofdlijnen cultuurbeleid van de provincie Zuid-Holland

Cultuur is geen kerntaak bij de provincie Zuid-Holland. Dat wat de provincie op het gebied van cultuur doet richt zich op erfgoed. Een aantrekkelijke leefomgeving en identiteitsbeleving is daarbij de inzet. Daarnaast subsidieert de provincie Zuid Holland een tweedelijns ondersteuningsorganisatie op het gebied van Cultuureducatie, het Kunstgebouw. In tegenstelling tot andere provincies is de provincie Zuid Holland geen medefinancier van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit, voor de kleinere gemeenten in de provincie.